

JC 2017 37

04/01/2018

Wytyczne końcowe

Wspólne wytyczne na podstawie art. 17 i 18 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849 w sprawie uproszczonych i wzmożonych środków należytej staranności wobec klientów oraz czynników, które instytucje finansowe powinny uwzględnić podczas oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w powiązaniu z indywidualnymi stosunkami gospodarczymi i transakcjami sporadycznymi

Wytyczne w sprawie czynników ryzyka

Obowiązki dotyczące zgodności z przepisami i sprawozdawczości

Status niniejszych wspólnych wytycznych

Niniejszy dokument zawiera wspólne wytyczne opublikowane zgodnie z art. 16 i art. 56 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE; rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych); oraz rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) (zwanym dalej „rozporządzeniami w sprawie EUN”). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzeń w sprawie EUN, właściwe organy i instytucje finansowe dokładają wszelkich starań, aby zastosować się do tych wytycznych.

Wspólne wytyczne przedstawiają stanowisko EUN w sprawie odpowiednich praktyk nadzoru w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego lub tego, jak należy stosować prawo europejskie w konkretnym obszarze. Właściwe organy, wobec których mają zastosowanie wspólne wytyczne, powinny ich przestrzegać poprzez odpowiednie włączenie ich do swoich praktyk nadzorczych (np. poprzez zmianę swoich ram prawnych lub procesów nadzoru), w tym także w przypadku, gdy wspólne wytyczne skierowane są głównie do instytucji finansowych.

Wymogi sprawozdawcze

Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzeń w sprawie EUN właściwe organy informują odpowiedni EUN, czy stosują się lub czy zamierzają zastosować się do niniejszych wspólnych wytycznych lub podają powody niestosowania się [w terminie dwóch miesięcy od daty opublikowania wszystkich wersji tłumaczenia w witrynie internetowej EUN – 05/03/2018]. W przypadku braku powiadomienia w tym terminie odpowiedni EUN uzna, że właściwe organy nie stosują się do niniejszych wytycznych. Powiadomienia należy przesyłać na adres [\[compliance@eba.europa.eu\]](mailto:compliance@eba.europa.eu), compliance@eiopa.europa.eu i compliance@esma.europa.eu, powołując się na numer dokumentu „JC/GL/2017/37”. Wzór powiadomień dostępny jest na stronie internetowej EUN. Powiadomienia przekazują osoby odpowiednio upoważnione do informowania o stosowaniu się do zaleceń w imieniu właściwych organów.

Zgodnie z art. 16 ust. 3 przekazywane informacje publikuje się na stronie internetowej EUN.

Tytuł I – Przedmiot, zakres i definicje

Przedmiot

1. W niniejszych wytycznych określono czynniki, jakie firmy powinny uwzględnić podczas oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu powiązanej ze stosunkami gospodarczymi lub sporadycznymi transakcjami. Wyjaśniono w nich również, jak firmy powinny dostosować zakres środków należytej staranności wobec klientów, tak aby były spójne ze stwierdzonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
2. W niniejszych wytycznych położono nacisk na ocenę indywidualnych stosunków gospodarczych i sporadycznych transakcji, jednak firmy mogą stosować je odpowiednio podczas oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w ramach swojej zgodnie z art. 8 dyrektywy (UE) 2015/849.
3. Czynniki i środki opisane w niniejszych wytycznych nie są wyczerpujące, a w stosownym przypadku firmy powinny rozważyć inne czynniki i środki.

Zakres stosowania

4. Niniejsze wytyczne są skierowane do instytucji kredytowych i finansowych określonych w art. 3 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849 oraz właściwych organów odpowiedzialnych za nadzorowanie stosowania przez te firmy zobowiązań z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
5. Właściwe organy powinny korzystać z niniejszych wytycznych podczas oceny adekwatności ocen ryzyka oraz strategii i procedur z obszaru przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w tych firmach.
6. Właściwe organy powinny również uwzględnić zakres, w jakim niniejsze wytyczne mogą być wykorzystywane przy ocenie ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w powiązaniu z ich sektorem, co stanowi część podejścia do nadzoru z uwzględnieniem ryzyka. EUN opublikował wytyczne w sprawie nadzoru z uwzględnieniem ryzyka zgodnie z art. 48 ust. 10 dyrektywy (UE) 2015/849.
7. Stosowanie europejskiego systemu kar finansowych nie wchodzi w zakres niniejszych wytycznych.

Definicje

8. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

- „właściwe organy” oznaczają właściwe organy w sprawie zapewnienia przestrzegania przez firmy wymogów dyrektywy (UE) 2015/849 przeniesionej do ustawodawstwa krajowego¹;
- „firma” oznacza instytucję kredytową lub finansową określoną w art. 3 pkt 1 i 2 dyrektywy (UE) 2015/849;
- „jurysdykcje powiązane z większym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu” oznaczają kraje, w których występuje większe ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu na podstawie oceny czynników ryzyka wyznaczonych w tytule II niniejszych wytycznych. Termin ten obejmuje "państwa trzecie wysokiego ryzyka" określane jako państwa, w których występują strategiczne uchybienia w systemach przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, co stanowi znaczne zagrożenie dla systemu finansowego Unii (art. 9 dyrektywy (UE) 2015/849), jednak nie ogranicza się do tego pojęcia;
- „sporadyczna transakcja” oznacza transakcję, która nie jest przeprowadzana w ramach stosunków gospodarczych określonych w art. 3 pkt 13 dyrektywy (UE) 2015/849;
- „wspólny rachunek” oznacza rachunek bankowy otwarty przez klienta, na przykład prawnika lub notariusza, w celu zdeponowania pieniędzy jego klientów. Pieniądze klientów będą deponowane wspólnie, jednak klienci nie będą mogli wydawać bankowi bezpośrednich dyspozycji dotyczących transakcji;
- „ryzyko” oznacza prawdopodobieństwo i skutki wystąpienia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Ryzyko odnosi się do ryzyka inherentnego, tj. do poziomu ryzyka istniejącego przed ograniczeniem ryzyka. Nie odnosi się ono do ryzyka rezydualnego, tj. do poziomu ryzyka pozostałego po ograniczeniu ryzyka;
- „czynniki ryzyka” oznaczają zmienne, które albo same w sobie, albo w połączeniu mogą zwiększać lub zmniejszać ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu wynikające z danego stosunku gospodarczego lub sporadycznej transakcji;
- „podejście z uwzględnieniem ryzyka” oznacza podejście, w którym właściwe organy i podmioty zobowiązane określają, oceniają i rozumieją ryzyka ML/TF, na które narażone są podmioty podlegające ocenie, i podejmują środki AML/CFT proporcjonalne do tych ryzyk;
- „źródło pochodzenia wartości majątkowych” oznacza pochodzenie środków pieniężnych zaangażowanych w dany stosunek gospodarczy lub sporadyczną transakcję. Obejmuje ono zarówno działalność, jaką wygenerowały środki finansowe wykorzystane w stosunku gospodarczym, na przykład wynagrodzenie klienta, jak również środki, za pomocą których dokonano transferu środków pieniężnych;
- „źródło majątku” oznacza pochodzenie całkowitego majątku klienta, na przykład spadku lub oszczędności.

¹ Zob. art. 4 ust. 2 pkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, art. 4 ust. 2 pkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 oraz art. 4 ust. 3 pkt (ii) rozporządzenia 1093/2010.

Tytuł II – Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem: postanowienia ogólne

9. Niniejsze wytyczne składają się z dwóch części. Tytuł II zawiera postanowienia ogólne i ma zastosowanie do wszystkich firm. Tytuł III dotyczy konkretnych sektorów. Sam w sobie, tytuł III jest niekompletny, dlatego powinien być czytany razem z tytułem II.
10. Podejście firm do oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu powiązanego ze stosunkami gospodarczymi i sporadycznymi transakcjami, a także do zarządzania nimi powinno obejmować, co następuje:

- ocena ryzyka firmy.

Ogólne oceny ryzyka powinny pomagać firmom zrozumieć, w jakich obszarach są narażone na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu i które obszary działalności powinny traktować w sposób uprzywilejowany w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. W tym celu, zgodnie z art. 8 dyrektywy (UE) 2015/849, firmy powinny określić i ocenić ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązane z oferowanymi produktami i usługami, jurysdykcjami, w których prowadzą działalność, klientami, których pozyskują, oraz transakcjami lub kanałami dostaw, których używają do obsługi swoich klientów. Kroki, które firmy podejmują w celu określenia i oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w ramach prowadzonej działalności, muszą być proporcjonalne do charakteru i wielkości każdej firmy. Firmy, które nie oferują skomplikowanych produktów lub usług i charakteryzują się ograniczoną ekspozycją lub brakiem ekspozycji międzynarodowej, nie potrzebują nadmiernie skomplikowanej lub wyszukanej oceny ryzyka.

- Należyta staranność wobec klienta.

Firmy powinny wykorzystywać ustalenia wynikające z oceny ryzyka firmy do uzasadnienia decyzji w sprawie odpowiedniego poziomu i typu środków należytej staranności wobec klientów, które będą stosowane do indywidualnych stosunków gospodarczych i sporadycznych transakcji.

Przed nawiązaniem stosunku gospodarczego lub przeprowadzeniem sporadycznej transakcji firmy powinny zastosować wstępną procedurę należytej staranności wobec klienta zgodnie z art. 13 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 14 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849. Wstępna procedura należytej staranności wobec klientów powinna obejmować co najmniej środki uwzględniające ryzyko w celu:

- i. ustalenia tożsamości klienta i, w razie potrzeby, beneficjenta rzeczywistego klienta lub jego przedstawicieli prawnych;

- ii. sprawdzenia tożsamości klienta na podstawie wiarygodnych i niezależnych źródeł, a w razie potrzeby sprawdzenia tożsamości beneficjenta rzeczywistego w taki sposób, aby firma była przekonana, że wie, kim jest beneficjent rzeczywisty, oraz
- iii. ustalenia celu i zamierzonego charakteru stosunków gospodarczych.

Firmy powinny dostosować zakres wstępnych środków należytej staranności wobec klienta z uwzględnieniem ryzyka. Jeżeli ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym jest niskie, w zakresie dozwolonym w przepisach krajowych, firmy mogą stosować uproszczone środki należytej staranności wobec klienta. Jeżeli ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym jest podwyższone, firmy muszą stosować wzmożone środki należytej staranności.

- Uzyskanie całościowego obrazu.

Firmy powinny zgromadzić dostateczne informacje, aby mieć pewność, że określiły wszystkie odpowiednie czynniki ryzyka, w tym, w razie potrzeby, za pomocą dodatkowych środków należytej staranności wobec klienta, oraz ocenić te czynniki ryzyka w celu uzyskania całościowego obrazu ryzyka powiązanego z konkretnym stosunkiem gospodarczym lub konkretną sporadyczną transakcją. Firmy powinny mieć na uwadze, że czynniki ryzyka wymienione w niniejszych wytycznych nie są wyczerpujące i nie należy oczekiwać, że firmy uwzględnią wszystkie czynniki ryzyka we wszystkich przypadkach.

- Monitorowanie i przegląd

Firmy muszą aktualizować ocenę ryzyka i poddawać ją przeglądowi². Firmy muszą monitorować transakcje, aby zapewnić ich zgodność z profilem ryzyka klienta oraz jego działalnością, a w razie potrzeby zbadać źródło pochodzenia wartości majątkowych w celu wykrycia ewentualnego prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Muszą również aktualizować posiadane dokumenty, dane lub informacje w celu sprawdzenia, czy ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym nie uległo zmianie³.

Oceny ryzyka: metodologia i czynniki ryzyka

11. Ocena ryzyka powinna obejmować dwa oddzielne, lecz powiązane etapy:

- a. rozpoznanie ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz
- b. ocenę ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

rozpoznanie ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu

12. Firmy powinny ustalić, na które rodzaje ryzyka prania pieniędzy/finansowania terroryzmu są lub mogą być narażone w wyniku nawiązania stosunku gospodarczego lub przeprowadzenia sporadycznej transakcji.

² Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849.

³ Artykuł 13 ust. 1 lit. d) dyrektywy (UE) 2015/849.

13. Podczas identyfikacji ryzyka prania pieniędzy/finansowania terroryzmu w powiązaniu ze stosunkiem gospodarczym lub sporadyczną transakcją firmy powinny uwzględnić odpowiednie czynniki ryzyka, w tym ustalić, kim jest ich klient, w jakich krajach lub obszarach geograficznych prowadzi działalność, jakich konkretnych produktów, usług lub transakcji potrzebuje i jakich kanałów używa firma w celu dostarczenia tych produktów, usług lub transakcji.

Źródła informacji

14. W miarę możliwości informacje na temat czynników ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powinny pochodzić z różnych źródeł, zarówno takich, do których dostęp ma charakter indywidualny, jak i takich, do których dostęp następuje za pomocą narzędzi komercyjnych lub baz danych gromadzących informacje z różnych źródeł. Firmy powinny określić rodzaj i liczbę takich źródeł z uwzględnieniem ryzyka.
15. Firmy powinny zawsze uwzględniać następujące źródła informacji:
- ponadnarodową ocenę ryzyka Komisji Europejskiej;
 - informacje rządowe, takie jak krajowe oceny ryzyka przeprowadzone przez rząd, oświadczenia i ostrzeżenia polityczne oraz uzasadnienia odpowiednich przepisów;
 - informacje od organów regulacyjnych, takie jak wytyczne i uzasadnienia dotyczące nałożenia grzywnien ustanowionych w przepisach wykonawczych;
 - informacje pochodzące od jednostek analityki finansowej (FIU) oraz organów ścigania, takie jak raporty o zagrożeniach, alerty i typologie; oraz
 - informacje uzyskane jako część wstępnego procesu należytej staranności wobec klientów.
16. Inne źródła informacji, które firmy mogą uwzględnić w tym kontekście, mogą obejmować między innymi:
- wiedza własna firmy i jej doświadczenie zawodowe;
 - informacje od podmiotów z branży, takie jak typologie i informacje dotyczące nowych zagrożeń;
 - informacje od społeczeństwa obywatelskiego, takie jak wskaźniki postrzegania korupcji i raporty krajowe;
 - informacje od międzynarodowych organów wyznaczających standardy, takie jak sprawozdania z wzajemnej oceny lub czarne listy o niewiążącym charakterze;
 - informacje z wiarygodnych otwartych źródeł, takich jak raporty w cieszącym się uznaniem tytułach prasowych;
 - informacje od wiarygodnych podmiotów prywatnych, takie jak sprawozdania z oceny ryzyka lub analizy; oraz
 - informacje od organizacji i akademii statystycznych.

Czynniki ryzyka

17. Firmy powinny mieć na uwadze, że poniższe czynniki ryzyka nie są wyczerpujące i nie należy oczekiwać, że firmy uwzględnią wszystkie czynniki ryzyka we wszystkich przypadkach. Firmy powinny przyjąć całościowe podejście do ryzyka powiązanego z daną sytuacją i mieć na uwadze, że, o ile dyrektywa (UE) 2015/849 lub przepisy krajowe nie stanowią inaczej, występowanie wyizolowanych czynników ryzyka nie jest konieczną przesłanką do zakwalifikowania danego stosunku do kategorii wyższego lub niższego ryzyka.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

18. Przy określaniu ryzyka powiązanego z klientami, w tym z ich beneficjentami rzeczywistymi⁴ firmy powinny uwzględnić ryzyko związane z:
- a. działalnością gospodarczą lub zawodową klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta;
 - b. reputacją klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta; oraz
 - c. istotą i zachowaniem klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta.
19. Czynniki ryzyka, które mogą być istotne w odniesieniu do ryzyka powiązanego z działalnością gospodarczą lub zawodową klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta, obejmują, co następuje:
- Czy klient lub beneficjent rzeczywisty mają powiązania z sektorami, które są powszechnie kojarzone z wyższym ryzykiem korupcji, takimi jak budownictwo, farmacja i opieka zdrowotna, handel bronią i obrona, przemysł wydobywczy lub zamówienia publiczne?
 - Czy klient lub beneficjent rzeczywisty mają powiązania z sektorami, które są kojarzone z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na przykład niektórymi przedsiębiorstwami świadczącymi usługi pieniężne, kasynami lub sprzedawcami metali szlachetnych?
 - Czy klient lub beneficjent rzeczywisty mają powiązania z sektorami, które obracają znacznymi ilościami gotówki?
 - Jeżeli klient jest osobą prawną lub, podmiotem nieposiadającym osobowości prawnej, jaki jest cel ich powołania? Na przykład, jaki jest charakter ich działalności?
 - Czy klient ma powiązania polityczne, na przykład czy jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne lub czy jego beneficjent rzeczywisty jest taką osobą? Czy klient lub beneficjent rzeczywisty ma jakiegokolwiek inne istotne powiązania z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, na przykład czy którykolwiek osoba zarządzająca klientem jest taką osobą, a jeżeli tak, to czy takie osoby sprawują istotną kontrolę nad

⁴ Wytyczne dotyczące czynników ryzyka powiązanych z beneficjentami strategii politycznych w obszarze ubezpieczeń na życie znajdują się w tytule III rozdział 7.

klientem lub beneficjentem rzeczywistym? Jeżeli klient lub beneficjent rzeczywisty jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, firmy muszą zawsze stosować wzmocnione środki należytej staranności zgodnie z art. 20 dyrektywy (UE) 2015/849.

- Czy klient lub beneficjent rzeczywisty klienta pełni inną eksponowaną funkcję lub pełni inną ważną funkcję, która stwarza mu możliwość nadużywania swojej pozycji do uzyskania prywatnych korzyści? Na przykład czy są oni urzędnikami lokalnymi lub regionalnymi wyższego szczebla z możliwością wywierania wpływu na udzielanie zamówień publicznych, członkami organów sportowych o wysokiej pozycji, którzy uczestniczą w podejmowaniu decyzji lub osobami indywidualnymi, które są znane z wpływu na rząd lub innymi decydentami wyższego szczebla?
- Czy klient jest osobą prawną podlegającą możliwym do wyegzekwowania wymogom ujawniania informacji, w wyniku których wiarygodne informacje na temat beneficjenta rzeczywistego klienta są dostępne publicznie (dotyczy to na przykład przedsiębiorstw notowanych na giełdzie, w przypadku których ujawnianie informacji stanowi warunek notowania)?
- Czy klient jest instytucją kredytową lub finansową działającą na własny rachunek w obrębie jurysdykcji ze skutecznym systemem przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu i podlega nadzorowi pod kątem spełniania wymogów lokalnych związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu? Czy istnieje dowód na to, że klient był przedmiotem kar nadzorczych lub działań nadzorczych związanych z egzekwowaniem przepisów z tytułu nieprzestrzegania obowiązków związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub szerszych wymogów dotyczących postępowania w ostatnich latach?
- Czy klient jest podmiotem administracji publicznej lub przedsiębiorstwem z jurysdykcji o niskim poziomie korupcji?
- Czy historia klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta jest spójna z wiedzą firmy na temat wcześniejszych, obecnych i planowanych działań biznesowych, obrotu, źródła pochodzenia wartości majątkowych oraz źródła majątku klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta?

20. Następujące czynniki ryzyka mogą być istotne, jeżeli chodzi o ryzyko związane z reputacją klienta oraz jego beneficjenta rzeczywistego:

- Czy istnieją niekorzystne doniesienia medialne lub inne istotne źródła informacji na temat klienta, na przykład czy istnieją jakiekolwiek domniemanie działalności przestępczej lub terrorystycznej wobec klienta lub beneficjenta rzeczywistego? Jeżeli tak, czy są wiarygodne? Firmy powinny między innymi ustalić wiarygodność domniemań na podstawie jakości i niezależności źródła danych oraz konsekwentności w doniesieniach o tych domniemaniach. Firmy powinny mieć na uwadze, że sam brak wyroków skazujących może być niewystarczający, aby obalić domniemanie uchybienia.

- Czy aktywa klienta, beneficjenta rzeczywistego lub innej osoby publicznej ściśle powiązanej z nimi zamrożono/zablokowano w wyniku postępowania administracyjnego lub karnego albo domniemania terroryzmu lub finansowania terroryzmu? Czy firma ma racjonalne powody, aby podejrzewać, że wobec klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta lub innej osoby publicznej powiązanej z nimi w przeszłości zastosowano zamrożenie/blokadę aktywów?
 - Czy firma wie, czy klient lub beneficjent rzeczywisty byli przedmiotem zgłoszenia podejrzanych transakcji w przeszłości?
 - Czy firma ma jakiekolwiek informacje wewnętrzne o rzetelności klienta lub beneficjenta rzeczywistego, uzyskane na przykład w toku długotrwałych stosunków gospodarczych?
21. Następujące czynniki ryzyka mogą być istotne, jeżeli chodzi o ryzyko powiązane z charakterem lub zachowaniem klienta lub beneficjenta rzeczywistego; firmy powinny mieć na uwadze, że nie wszystkie z tych czynników ryzyka będą widoczne od początku; mogą wyłonić się dopiero po nawiązaniu stosunków gospodarczych:
- Czy klient ma uzasadnione powody, dla których nie może dostarczyć solidnych dowodów na potwierdzenie swojej tożsamości, być może dlatego, że ubiega się o azyl⁵?
 - Czy firma ma jakiekolwiek wątpliwości o prawdziwości lub dokładności tożsamości klienta lub beneficjenta rzeczywistego?
 - Czy istnieją przesłanki, że klient może próbować uniknąć nawiązania stosunków gospodarczych? Czy klient stara się na przykład przeprowadzić jedną transakcję lub kilka pojedynczych transakcji, w przypadku gdy nawiązanie stosunków gospodarczych mogłoby być bardziej opłacalne ekonomicznie?
 - Czy struktura własności i kontroli klienta jest przejrzysta i ma sens? Jeżeli struktura własności i kontroli klienta jest złożona i nieprzejrzysta, czy istnieje oczywiste handlowe lub zgodne z prawem wytłumaczenie?
 - Czy klient emituje akcje na okaziciela lub ma udziałowców nominee?
 - Czy klient jest osobą prawną lub porozumieniem prawnym, które mogłyby być używane jako spółki służące do przechowywania aktywów osobistych?
 - Czy istnieją rzetelne powody do zmian w strukturze własności i kontroli klienta?
 - Czy klient wymaga skomplikowanych transakcji, transakcji o nietypowo szerokim lub wyjątkowym zakresie lub ma nietypowy lub nieoczekiwany wzorzec bez wyraźnej podstawy ekonomicznej lub zgodnej z prawem lub rzetelnych argumentów handlowych? Czy istnieją podstawy do podejrzeń, że klient próbuje ukryć specjalne progi, takie jak te wyznaczone w art. 11 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849 i, w stosownym przypadku, w prawie krajowym?

⁵ EUN wydał „Opinię w sprawie stosowania środków należytej staranności wobec klientów, którzy ubiegają się o azyl i pochodzą z państw trzecich lub terytoriów o podwyższonym ryzyku”, zob. <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>.

- Czy klient domaga się niepotrzebnych lub nieracjonalnych poziomów poufności? Czy na przykład klient niechętnie udostępnia informacje na potrzeby stosowania środków należytej staranności wobec klienta lub czy wydaje się, że chce ukryć prawdziwy charakter swojej działalności?
- Czy źródło majątku lub źródło pochodzenia wartości majątkowych klienta lub beneficjenta rzeczywistego można łatwo wytłumaczyć, na przykład działalnością zawodową, spadkiem lub inwestycjami? Czy wyjaśnienie jest wiarygodne?
- Czy klient używa swoich produktów i usług w oczekiwany sposób po nawiązaniu stosunków gospodarczych?
- Jeżeli klient nie jest rezydentem, czy jego potrzeby mogłyby zostać lepiej zaspokojone gdzie indziej? Czy istnieje rzetelne ekonomiczne i zgodne z prawem uzasadnienie dla wniosku klienta o dany rodzaj obsługi finansowej? Firmy powinny mieć na uwadze, że art. 16 dyrektywy 2014/92/UE daje klientom, którzy są pełnoprawnymi rezydentami w Unii, prawo do otwarcia podstawowego rachunku płatniczego, jednak prawo to ma zastosowanie w zakresie, w jakim instytucje kredytowe mogą wypełniać obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁶.
- Czy klient jest organizacją niekomercyjną, której działalność mogłaby zostać wykorzystana do celów finansowania terroryzmu?

Kraje i obszary geograficzne

22. Przy identyfikacji ryzyka związanego z krajami i obszarami geograficznymi firmy powinny rozważyć ryzyko związane z:
- a. jurysdykcjami, w których klient i beneficjent rzeczywisty mają siedzibę;
 - b. jurysdykcjami, które są głównym miejscem prowadzenia działalności przez klienta i beneficjenta rzeczywistego; oraz
 - c. jurysdykcjami, z którymi klient i beneficjent rzeczywisty mają istotne powiązania osobiste;
23. Firmy powinny mieć na uwadze, że charakter i cel stosunków gospodarczych często będzie określał względne znaczenie czynników ryzyka danego kraju i obszaru geograficznego (zob. również pkt 36-38). Na przykład:
- Jeżeli fundusze używane w stosunku biznesowym zostały wygenerowane za granicą, szczególne znaczenie będą miały poziom stwierdzonych przestępstw bazowych dla prania pieniędzy i skuteczność krajowego systemu prawnego.
 - Jeżeli fundusze zostały pozyskane z jurysdykcji lub wysłane do jurysdykcji, w których działają grupy dopuszczające się przestępstw terrorystycznych, firmy powinny rozważyć, w jakim

⁶ Zob. w szczególności art. 1 ust. 7 i art. 16 ust. 4 dyrektywy 2014/92/WE

zakresie należy oczekiwać, że może to dać powody bądź da powody do podejrzeń, na podstawie tego, co firmy wiedzą o celu i charakterze stosunku gospodarczego.

- Jeżeli klient jest instytucją kredytową lub finansową, firmy powinny zwracać szczególną uwagę na adekwatność krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu oraz skuteczność nadzorowania przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.
 - Jeżeli klient jest wehikułem prawnym lub trustem, firmy powinny uwzględnić zakres, w jakim kraj rejestracji klienta, a w stosownym przypadku również beneficjenta rzeczywistego faktycznie spełnia międzynarodowe wymogi przejrzystości podatkowej.
24. Czynniki ryzyka, które firmy powinny uwzględnić przy określaniu skuteczności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w danej jurysdykcji, obejmują, co następuje:
- Czy Komisja uznała, że dany kraj wykazuje strategiczne niedociągnięcia w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, zgodnie z art. 9 dyrektywy (UE) 2015/849? Jeżeli firmy obsługują osoby fizyczne lub prawne będące rezydentami lub mające siedzibę w państwach trzecich, które Komisja określiła jako kraje o wysokim ryzyku prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, firmy te muszą zawsze stosować wzmocnione środki należytej staranności⁷.
 - Czy więcej niż jedno wiarygodne i rzetelne źródło podaje informacje na temat jakości kontroli przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w danej jurysdykcji, w tym informacje o jakości i skuteczności egzekwowania przepisów i kontroli? Przykłady ewentualnych źródeł obejmują wzajemne sprawozdania z oceny przygotowywane przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) lub ciała regionalne będące odpowiednikami FATF (dobrym punktem wyjścia są kluczowe ustalenia, streszczenie i ocena zgodności z zaleceniami 10, 26 i 27 oraz wyniki bezpośrednie 3 i 4), przygotowana przez FATF lista jurysdykcji o wysokim ryzyku i jurysdykcji niewspółpracujących, oceny Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) i sprawozdania w ramach programu oceny sektora finansowego. Firmy powinny mieć na uwadze, że członkostwo FATF lub ciała regionalnego (np. MoneyVal) nie oznacza samo w sobie, że system przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w danej jurysdykcji jest adekwatny i skuteczny.

Firmy powinny mieć na uwadze, że dyrektywa (UE) 2015/849 nie uznaje „równoważności” państw trzecich, a listy równoważnych jurysdykcji państw trzecich w państwach członkowskich UE nie są dłużej prowadzone. W zakresie dopuszczanym przez przepisy krajowe firmy powinny mieć możliwość określania jurysdykcji o niższym ryzyku zgodnie z niniejszymi wytycznymi oraz załącznikiem II do dyrektywy (UE) 2015/849.

⁷ Artykuł 18 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849.

25. Czynniki ryzyka, które firmy powinny uwzględnić przy określaniu poziomu ryzyka finansowania terroryzmu powiązanego z daną jurysdykcją, obejmują, co następuje:
- Czy istnieją informacje, na przykład z organów ścigania lub wiarygodnych i rzetelnych otwartych źródeł medialnych, z których wynika, że jurysdykcja finansuje lub wspiera działalność terrorystyczną albo grupy popełniające przestępstwa terrorystyczne prowadzą działalność w danym kraju lub na danym terytorium?
 - Czy jurysdykcja podlega karom finansowym, embargo lub środkom powiązanym z terroryzmem, finansowaniem terroryzmu lub proliferacji podjętym na przykład przez Organizację Narodów Zjednoczonych lub Unię Europejską?
26. Czynniki ryzyka, które firmy powinny uwzględnić przy określaniu poziomu przejrzystości i zgodności z przepisami podatkowymi danej jurysdykcji, obejmują, co następuje:
- Czy istnieją informacje z więcej niż jednego wiarygodnego i rzetelnego źródła, z których wynika, że dany kraj został uznany za zgodny ze standardami międzynarodowymi z zakresu międzynarodowej przejrzystości podatkowej i udostępniania informacji? Czy istnieją dowody na potwierdzenie, że odpowiednie zasady rzeczywiście zostały wdrożone w praktyce? Przykłady możliwych źródeł obejmują sprawozdania Światowego Forum Przejrzystości i Wymiany Informacji do Celów Podatkowych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zawierające klasyfikację jurysdykcji pod względem przejrzystości podatkowej i udostępniania informacji, oceny zobowiązania jurysdykcji do automatycznej wymiany informacji na podstawie wspólnego standardu w zakresie wymiany informacji, oceny zgodności z zaleceniami FATF 9, 24 i 25 oraz wynikami bezpośrednimi 2 i 5 pochodzącymi od FATF i ciał regionalnych, a także oceny MFW (np. oceny pracowników MFW dotyczące centrów offshore).
 - Czy jurysdykcja zobowiązała się do przyjęcia wspólnego standardu w zakresie automatycznej wymiany informacji finansowych, który został przyjęty przez G20 w 2014 r., oraz skutecznie go wdrożyła?
 - Czy jurysdykcja wprowadziła wiarygodne i dostępne rejestry beneficjentów rzeczywistych?
27. Czynniki ryzyka, które firmy powinny uwzględnić przy określaniu ryzyka związanego z poziomem stwierdzonych przestępstw z tytułu prania pieniędzy, obejmują, co następuje:
- Czy istnieją informacje z wiarygodnych i rzetelnych źródeł publicznych na temat poziomu stwierdzonych przestępstw z tytułu prania pieniędzy wymienionych w art. 3 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849, na przykład korupcji, zorganizowanej przestępczości, przestępstwa podatkowego lub poważnego oszustwa? Przykłady obejmują wskaźniki postrzegania korupcji, sprawozdania krajowe OECD z wdrażania konwencji OECD o zwalczaniu przekupstwa, a także Światowe Sprawozdanie Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości.

- Czy istnieją informacje z więcej niż jednego wiarygodnego i rzetelnego źródła na temat zdolności systemu dochodzeniowego i sądowego jurysdykcji do skutecznego dochodzenia w sprawie tych przestępstw i ich ścigania?

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

28. Przy identyfikacji ryzyka związanego ze swoimi produktami, usługami lub transakcjami firmy powinny rozważyć ryzyko związane z:
 - a. poziomem przejrzystości lub braku przejrzystości, którego dany produkt, dana usługa lub transakcja dostarcza;
 - b. złożonością produktu, usługi lub transakcji; oraz
 - c. wartością lub wielkością produktu, usługi lub transakcji.
29. Czynniki ryzyka, które można uznać za istotne przy uwzględnianiu ryzyka związanego z przejrzystością produktu, usługi lub transakcji, obejmują, co następuje:
 - W jakim zakresie produkty lub usługi umożliwiają klientowi lub beneficjentowi rzeczywistemu, lub też strukturom beneficjenta zachowanie anonimowości lub ułatwienie ukrycia ich tożsamości? Przykłady takich produktów i usług obejmują akcje na okaziciela, depozyty powiernicze, podmioty offshorowe i niektóre trusty, a także podmioty prawne takie jak fundacje, które mogą być ukształtowane w taki sposób, aby wykorzystywać anonimowość i umożliwiać prowadzenie interesów z firmami krzakami/słupami lub przedsiębiorstwami z udziałowcami nominee.
 - W jakim zakresie istnieje możliwość, że strona trzecia, która nie jest stroną stosunku gospodarczego, może dawać instrukcje, na przykład w przypadku niektórych odpowiednich stosunków bankowych?
30. Czynniki ryzyka, które można uznać za istotne przy uwzględnianiu ryzyka związanego z złożonością produktu, usługi lub transakcji, obejmują, co następuje:
 - W jakim zakresie transakcja jest złożona i wymaga zaangażowania wielu stron lub wielu jurysdykcji, na przykład w przypadku niektórych transakcji finansowania handlu? Czy transakcje są przejrzyste, na przykład czy chodzi o regularne płatności na fundusz emerytalny?
 - W jakim zakresie produkty lub usługi umożliwiają płatności dokonywane przez strony trzecie lub akceptują nadpłaty, jeżeli byłoby to normalnie oczekiwane? Jeżeli płatności strony trzeciej są oczekiwane, czy firma zna tożsamość strony trzeciej, na przykład czy jest to organ państwowy wypłacający świadczenia lub poręczyciel? Czy produkty lub usługi są finansowane wyłącznie w drodze transferu pieniężnego z własnego konta klienta w innej instytucji finansowej, która podlega standardom przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, porównywalnym do standardów wymaganych na mocy dyrektywy (UE) 2015/849?

- Czy firma rozumie ryzyko związane ze swoim nowym lub innowacyjnym produktem albo nową lub innowacyjną usługą, zwłaszcza jeżeli wiąże się z korzystaniem z nowych technologii lub metod płatności?
31. Czynniki ryzyka, które można uznać za istotne przy uwzględnianiu ryzyka związanego z wartością lub wielkością produktu, usługi lub transakcji, obejmują, co następuje:
- W jakim zakresie produkty lub usługi polegają na intensywnym obrocie gotówką, podobnie jak wiele usług płatniczych, lecz również niektóre rachunki bieżące?
 - W jakim zakresie produkty lub usługi ułatwiają transakcje o wysokiej wartości lub skłaniają do takich transakcji? Czy istnieją pułapy wartości transakcji lub poziomów premii, które mogłyby ograniczyć korzystanie z produktów lub usług do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu?

Czynniki ryzyka związane z kanałami dostaw

32. Przy identyfikacji ryzyka związanego ze sposobem uzyskania przez konsumenta pożądaných produktów lub usług firmy powinny uwzględnić ryzyko związane z:
- a. zakresem utrzymywania stosunków gospodarczych w sposób pośredni oraz
 - b. wszelkimi pośrednikami, z których firma może korzystać, i charakterem ich relacji z firmą.
33. Przy ocenie ryzyka związanego ze sposobem uzyskania przez konsumenta produktów lub usług firmy powinny uwzględnić szereg czynników, w tym:
- Czy klient jest fizycznie obecny na potrzeby ustalenia tożsamości? Jeżeli nie, czy firma wykorzystwała wiarygodny sposób stosowania środków należytej staranności wobec klienta w związku z jego nieobecnością? Czy podjęła działania zapobiegające podawaniu się za inną osobę lub nadużyciom związanym z tożsamością?
 - Czy klient został wprowadzony przez inny podmiot z tej samej grupy finansowej, a jeżeli tak, w jakim zakresie firma może polegać na takim wprowadzeniu jako zapewnieniu, że klient nie narazi firmy na nadmierne ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu? Co firma zrobiła, aby upewnić się, że podmiot należący do grupy stosuje środki należytej staranności wobec klienta w odniesieniu do standardów Europejskiego Obszaru Gospodarczego zgodnie z art. 28 dyrektywy (UE) 2015/849?
 - Czy klient został wprowadzony przez osobę trzecią, np. bank, który nie jest częścią tej samej grupy, oraz czy osoba trzecia jest instytucją finansową lub też jej główna działalność gospodarcza nie jest powiązana ze świadczeniem usług finansowych? Co firma zrobiła, aby mieć pewność, że:
 - i. osoba trzecia stosuje środki należytej staranności i przechowuje dokumentację zgodnie ze standardami EOG oraz że osoba trzecia podlega nadzorowi w zakresie zgodności z porównywalnymi wymogami w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu zgodnie z art. 26 dyrektywy (UE) 2015/849

- ii. osoba trzecia dostarczy, natychmiast na wezwanie, odpowiednie kopie tożsamości i dane weryfikacyjne, między innymi zgodnie z art. 27 dyrektywy (UE) 2015/849 oraz
- iii. jakość środków należytej staranności stosowanych przez osobę trzecią wobec klienta jest taka, że można na nich polegać?
- Czy klient został wprowadzony przez zależnego agenta, tj. bez bezpośredniego kontaktu z firmą? W jakim zakresie firma może mieć pewność, że agent uzyskał dostateczne informacje, tak aby firma знаła jego klienta i poziom ryzyka powiązany ze stosunkiem gospodarczym?
- Jeżeli firma korzysta z usług zależnego i niezależnego agenta, w jakim zakresie jest ona zaangażowany na bieżąco w prowadzenie działalności? Jaki to może mieć wpływ na wiedzę firmy na temat klienta lub bieżące zarządzanie ryzykiem?
- Jeżeli firma korzysta z usług pośrednika:
 - i. Czy jest to osoba regulowana podlegająca wymogom przeciwdziałania praniu pieniędzy, które są zgodne z wymogami dyrektywy (UE) 2015/849?
 - ii. Czy podlega ona skutecznemu nadzorowi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy? Czy są jakieś przesłanki, że poziom zgodności pośrednika z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi lub wykonawczymi w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy jest nieadekwatny, na przykład czy pośrednik został ukarany za niedopełnienie wymogów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu?
 - iii. Czy taka osoba ma siedzibę w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu? Jeżeli osoba trzecia ma siedzibę w państwie trzecim o wysokim ryzyku, które Komisja sklasyfikowała jako państwo o strategicznych niedociągnięciach, firmy nie mogą polegać na takim pośredniku. Jednakże w zakresie dopuszczanym przez ustawodawstwo krajowe korzystanie z jego usług jest możliwe, o ile pośrednik stanowi oddział lub spółkę zależną, w której inna firma z siedzibą w UE posiada udziały większościowe, a firma ma pewność, że pośrednik ten całkowicie spełnia wymogi strategii i procedur obowiązujących w całej grupie zgodnie z art. 45 dyrektywy (UE) 2015/849⁸.

Ocena ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu

34. Firmy powinny uzyskać całościowy obraz zidentyfikowanych czynników ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, które wspólnie określą poziom ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązanego ze stosunkiem gospodarczym lub sporadyczną transakcją.

⁸ Artykuł 26 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849.

35. W ramach takiej oceny firmy mogą zdecydować o nadaniu czynnikom innej wagi w zależności od ich względnego znaczenia.

Ważenie czynników ryzyka

36. Przy ważeniu czynników ryzyka firmy powinny dokonać świadomego osądu istotności różnych czynników ryzyka w kontekście stosunku gospodarczego lub sporadycznej transakcji. Często skutkuje to przyznawaniem przez firmy różnych „ocen” poszczególnym czynnikom. Na przykład firmy mogą zdecydować, że osobiste powiązania klienta z jurysdykcją mającą związek z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu ma mniejsze znaczenie w kontekście cech danego produktu.
37. Ostatecznie waga nadana każdemu z tych czynników może różnić się w zależności od produktu i klienta (lub kategorii klientów), a także w zależności od firmy. Przy ważeniu czynników ryzyka firmy powinny zapewnić, że:
- jeden czynnik nie ma nadmiernego wpływu na proces ważenia;
 - względy gospodarcze lub względy związane z zyskiem nie mają wpływu na ocenę ryzyka;
 - ważenie nie prowadzi do sytuacji, w której żadnego stosunku gospodarczego nie można sklasyfikować jako stosunku o wysokim ryzyku;
 - przeprowadzane przez firmę ważenie nie może prowadzić do omijania przepisów dyrektywy (UE) 2015/849 lub przepisów krajowych dotyczących sytuacji, które zawsze są związane z wysokim ryzykiem prania pieniędzy; oraz
 - w razie potrzeby są w stanie zmienić automatycznie generowane oceny ryzyka. Uzasadnienie decyzji o zmianie takich ocen powinno być odpowiednio udokumentowane.
38. Jeżeli firma wykorzystuje automatyczne systemy IT do przypisania ogólnych ocen ryzyka w celu sklasyfikowania stosunków gospodarczych lub sporadycznych transakcji i nie opracowuje ich wewnętrznie, lecz kupuje od dostawcy zewnętrznego, musi wiedzieć, jak system pracuje i jak łączy czynniki ryzyka w celu wygenerowania ogólnej oceny ryzyka. Firma musi zawsze mieć pewność, że przyznane oceny ryzyka odzwierciedlają podejście firmy do ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, i być w stanie udowodnić to właściwemu organowi.

Klasyfikacja stosunków gospodarczych i sporadycznych transakcji

39. Po przeprowadzeniu oceny ryzyka firma powinna sklasyfikować swoje stosunki gospodarcze i sporadyczne transakcje zgodnie z postrzeganym poziomem ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
40. Firmy powinny podjąć decyzję o najbardziej odpowiednim sposobie klasyfikacji ryzyka. Będzie to zależało od charakteru i wielkości działalności firmy oraz rodzajów ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na jakie jest narażona. Chociaż firmy często klasyfikują ryzyko jako wysokie, średnie i niskie, inne klasyfikacje są możliwe.

Zarządzanie ryzykiem: uproszczone i wzmożone środki należytej staranności

41. Ocena ryzyka przeprowadzona przez firmę powinna pomóc jej w stwierdzeniu, w jakich obszarach powinna skoncentrować swoje czynności zarządcze związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu zarówno przy zawieraniu relacji z klientem, jak i przez cały czas trwania stosunku gospodarczego.
42. W tym kontekście firmy muszą stosować każdy ze środków należytej staranności wobec klienta określone w art. 13 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849, jednak mogą określić zakres tych środków z uwzględnieniem ryzyka. Środki należytej staranności wobec klienta powinny pomóc firmom lepiej zrozumieć ryzyko powiązane z indywidualnymi stosunkami gospodarczymi lub sporadycznymi transakcjami.
43. Artykuł 13 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849 nakłada na firmy wymóg wykazania właściwemu organowi, że zastosowane środki należytej staranności wobec klienta są spójne do ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

44. W zakresie dopuszczonym przez przepisy krajowe firmy mogą stosować uproszczone środki należytej staranności wobec klienta w sytuacji, gdy ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązane ze stosunkiem gospodarczym zostało ocenione jako niskie. Uprozczone środki należytej staranności nie zwalniają z jakichkolwiek środków należytej staranności wobec klienta, jednakże firmy mogą dostosować wielkość, czas lub typ każdego środka lub wszystkich środków należytej staranności w taki sposób, aby był spójny ze stwierdzonym niskim ryzykiem.
45. Uprozczone środki należytej staranności, które firmy mogą stosować, obejmują wymienione poniżej czynności, lecz nie są do nich ograniczone:
 - dostosowanie momentu stosowania środków należytej staranności wobec klienta, na przykład jeżeli produkt lub transakcja ma cechy, które ograniczają możliwość jej wykorzystania do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na przykład przez:
 - i. sprawdzenie tożsamości klienta lub beneficjenta rzeczywistego w trakcie nawiązywania stosunku gospodarczego lub
 - ii. sprawdzenie tożsamości klienta lub beneficjenta rzeczywistego w momencie, gdy transakcja przekroczy określony pułap lub po upływie racjonalnego okresu. Firmy muszą mieć pewność, że:
 - a. nie będzie to de facto prowadzić do zwolnienia ze środków należytej staranności wobec klienta, co oznacza, że firmy muszą zagwarantować, że tożsamość klienta lub beneficjenta rzeczywistego klienta zostanie ostatecznie sprawdzona;

- b. pułap lub limit czasu został wyznaczony na rozsądnie niskim poziomie (choć, jeżeli chodzi o finansowanie terroryzmu, firmy powinny mieć na uwadze, że sam niski pułap może nie wystarczać, aby ograniczyć ryzyko);
 - c. wprowadziły system, który pozwala wykryć osiągnięcie pułapu lub limitu czasu oraz
 - d. nie odraczają środków należytej staranności wobec klienta ani nie opóźniają uzyskania odpowiednich informacji na temat klienta, jeżeli mające zastosowanie przepisy, na przykład rozporządzenie (UE) 2015/847 lub przepisy prawa krajowego, nakładają wymóg uzyskania takich informacji od razu.
- dostosowanie ilości informacji uzyskanych w celu identyfikacji, weryfikacji lub monitorowania, na przykład przez:
 - i. sprawdzenie tożsamości na podstawie informacji uzyskanych z tylko jednego wiarygodnego, rzetelnego i niezależnego dokumentu lub źródła danych lub
 - ii. przyjęcie założenia w kwestii charakteru i celu stosunku gospodarczego, ponieważ produkt jest przeznaczony do jednego konkretnego celu, jak w przypadku pracowniczego systemu emerytalnego lub karty podarunkowej do centrum handlowego.
- dostosowanie jakości lub źródła informacji uzyskanych w celu identyfikacji, weryfikacji lub monitorowania, na przykład przez:
 - i. zaakceptowanie informacji uzyskanych od klienta zamiast z niezależnego źródła podczas weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego (należy mieć na uwadze, że nie jest to dozwolone w przypadku weryfikacji tożsamości klienta) lub
 - ii. jeżeli ryzyko związane ze wszystkimi aspektami stosunku gospodarczego jest bardzo niskie, poleganie na źródle pochodzenia wartości majątkowych w celu spełnienia niektórych wymogów należytej staranności wobec klienta, na przykład jeżeli środki pochodzą z świadczeń państwowych lub jeżeli środki zostały przebrane z konta w imieniu klienta na firmę z EOG.
- dostosowanie częstotliwości aktualizacji i przeglądów środków należytej staranności wobec klienta w ramach stosunku gospodarczego, na przykład przeprowadzanie aktualizacji i przeglądów tylko wtedy, gdy występują zdarzenia uruchamiające, tj. kiedy zamierza skorzystać z nowego produktu lub nowej usługi lub jeżeli zostanie osiągnięty określony pułap transakcji; firmy muszą mieć pewność, że w rzeczywistości nie prowadzi to do zwolnienia z obowiązku aktualizowania informacji na temat należytej staranności względem klienta.

- dostosowanie częstotliwości i intensywności monitorowania transakcji, na przykład przez monitorowanie transakcji wyłącznie powyżej określonego pułapu. Jeżeli firmy zdecydują się na takie rozwiązanie, muszą zapewnić, aby pułap został wyznaczony na rozsądnym poziomie, i zagwarantować systemy identyfikacji powiązanych transakcji, które, wspólnie, przekroczyłyby taki pułap.
46. W tytule III wymieniono dodatkowe uproszczone środki należytej staranności, które mogą być szczególnie istotne w różnych sektorach.
 47. Informacje, które firmy uzyskują, stosując uproszczone środki należytej staranności, muszą dawać racjonalną pewność, że ich ocena ryzyka powiązanego ze stosunkiem gospodarczym jako niskiego, jest uzasadniona. Muszą być również dostateczne, aby zapewniać firmie dostateczne dane na temat charakteru stosunku gospodarczego i umożliwiać wykrycie wszelkich nietypowych lub podejrzanych transakcji. Uproszczone środki należytej staranności nie zwalniają instytucji ze zgłaszania podejrzanych transakcji FIU.
 48. Jeżeli istnieją przesłanki, że ryzyko może nie być niskie, na przykład jeżeli istnieją podstawy, aby podejrzewać, że występuje próba prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, albo jeżeli firma ma wątpliwości co do wiarygodności uzyskanych informacji, nie można stosować uproszczonych środków należytej staranności⁹. Podobnie, jeżeli zastosowanie mają specjalne okoliczności wysokiego ryzyka i występuje obowiązek stosowania wzmocnionych środków należytej staranności, nie można stosować uproszczonych środków należytej staranności.

Wzmoczone środki należytej staranności wobec klienta

49. Firmy muszą stosować wzmoczone środki należytej staranności w sytuacjach podwyższonego ryzyka w celu odpowiedniego zarządzania takim ryzykiem i ograniczania go¹⁰. Wzmocnionych środków należytej staranności nie mogą zastępować standardowe środki należytej staranności wobec klienta, lecz należy je stosować oprócz takich standardowych środków.
50. Dyrektywa (UE) 2015/849 zawiera wykaz szczególnych przypadków, które firmy muszą traktować zawsze jako przypadki wysokiego ryzyka:
 - i. jeżeli klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne¹¹;
 - ii. jeżeli firma wchodzi w relację korespondencką z instytucją respondentem z państwa niebędącego krajem EOG¹²;

⁹ Artykuł 11 lit. e) i f) oraz art. 15 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849.

¹⁰ Artykuły 18-24 dyrektywy (UE) 2015/849.

¹¹ Artykuły 20-24 dyrektywy (UE) 2015/849.

¹² Artykuł 19 dyrektywy (UE) 2015/849.

- iii. jeżeli firma nawiązuje relację z osobami fizycznymi lub prawnymi mającymi siedzibę w państwach trzecich wysokiego ryzyka¹³; oraz
 - iv. wszystkie skomplikowane i nietypowe transakcje o dużej wartości lub nietypowe rodzaje transakcji, które nie mają oczywistego celu gospodarczego lub celu zgodnego z prawem¹⁴.
51. Dyrektywa (UE) 215/849 określa specjalne wzmożone środki należytej staranności, które firmy muszą stosować:
- i. jeżeli klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne;
 - ii. w odniesieniu do relacji korespondenckiej z respondentami z państw trzecich; oraz
 - iii. w odniesieniu do wszystkich skomplikowanych i nietypowych transakcji o dużej wartości lub nietypowych rodzajów transakcji, które nie mają oczywistego celu gospodarczego lub celu zgodnego z prawem.

Firmy powinny stosować dodatkowe wzmocnione środki należytej staranności w tych sytuacjach, w których jest to dostosowane do stwierdzonego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne

52. Firmy, które stwierdziły, że klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, muszą zawsze:
- podjąć dodatkowe środki w celu ustalenia źródła majątku i źródła pochodzenia wartości majątkowych wykorzystywanych w stosunkach gospodarczych, aby firma mogła mieć pewność, że nie ma do czynienia z środkami pochodzącymi z korupcji lub innej działalności przestępczej. Środki, które firmy powinny podjąć w celu ustalenia źródła majątku i źródła pochodzenia wartości majątkowych osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne, będą zależały od stopnia wysokiego ryzyka powiązanego ze stosunkiem gospodarczym. Firmy powinny sprawdzić źródło majątku i źródło pochodzenia wartości majątkowych na podstawie wiarygodnych i niezależnych danych, dokumentów lub informacji, jeżeli ryzyko powiązane z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne jest szczególnie wysokie.
 - Uzyskanie zezwolenia od kierownictwa wyższego szczebla na nawiązanie lub utrzymywanie stosunków gospodarczych z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne. Należy określić odpowiedni poziom hierarchiczny osób odpowiedzialnych za zatwierdzenie w odniesieniu do poziomu podwyższonego ryzyka powiązanego ze stosunkiem gospodarczym, a członek kadry kierowniczej wyższego szczebla zatwierdzający stosunek

¹³ Artykuł 18 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849.

¹⁴ Artykuł 18 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849.

gospodarczy z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne powinien zajmować odpowiednio wysoki szczebel w hierarchii i sprawować odpowiednią kontrolę, aby podejmować świadome decyzje w sprawach mających bezpośredni wpływ na profil ryzyka przedsiębiorstwa.

- Przy podejmowaniu decyzji, czy zatwierdzić stosunek z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, kierownictwo wyższego szczebla powinno opierać swoją decyzję na poziomie ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na które firma byłaby narażona, jeżeli nawiązałaby taki stosunek gospodarczy, oraz na narzędziach, które umożliwiają firmie skuteczne zarządzanie tym ryzykiem.
- Stosowanie wzmocnionego bieżącego monitoringu zarówno transakcji, jak i ryzyka powiązanego ze stosunkiem gospodarczym. Firmy powinny identyfikować nietypowe transakcje i dokonywać regularnych przeglądów informacji w swoim posiadaniu, aby zapewnić, że wszelkie nowe lub pojawiające się informacje, które mogą mieć wpływ na ocenę ryzyka, zostaną uwzględnione w odpowiednim czasie. Częstotliwość bieżącego monitorowania powinna zależeć od poziomu wysokiego ryzyka powiązanego ze stosunkiem gospodarczym.

53. Firmy muszą stosować wszystkie te środki w odniesieniu do osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne, członków ich rodzin oraz znanych bliskich współników, a także powinny dostosowywać zakres tych środków z uwzględnieniem ryzyka¹⁵.

Relacje korespondenckie

54. Firmy muszą podejmować specjalne wzmoczone środki należytej staranności, jeżeli utrzymują transgraniczne relacje korespondenckie z respondentem, który ma siedzibę w państwie trzecim¹⁶. Firmy muszą stosować wszystkie te środki, a także powinny dostosowywać ich zakres z uwzględnieniem ryzyka.
55. Firmy powinny zapoznać się z tytułem III wytycznych w sprawie wzmoczonych środków należytej staranności w związku z relacją bankowości korespondenckiej; wytyczne te mogą być również użyteczne dla firm w innych relacjach korespondenckich.

Nietypowe transakcje

56. Firmy powinny wprowadzić odpowiednie strategie i procedury do wykrywania nietypowych transakcji lub wzorców transakcji. Jeżeli firma wykryje transakcje, które są nietypowe, ponieważ:
- opiewają na kwotę większą niż firma mogłaby normalnie oczekiwać na podstawie swojej wiedzy o kliencie, stosunku gospodarczym lub kategorii, do której klient należy;

¹⁵ Artykuł 20 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849.

¹⁶ Artykuł 19 dyrektywy (UE) 2015/849.

- ich wzorzec jest nietypowy lub nieoczekiwany w porównaniu z normalną działalnością klienta lub rodzajem transakcji powiązanych z podobnymi klientami, produktami lub usługami; lub
- są bardzo skomplikowane w porównaniu z innymi podobnymi transakcjami powiązanych z podobnymi rodzajami konsumentów, produktów lub usług,

a do tego firma nie zna uzasadnienia gospodarczego lub prawnego lub ma wątpliwości co do wiarygodności informacji, które otrzymała, musi stosować wzmożone środki należytej staranności.

57. Wzmożone środki należytej staranności powinny być odpowiednie, aby pomóc firmie ustalić, czy transakcja budzi podejrzenia, i muszą obejmować co najmniej:
- podjęcie racjonalnych i odpowiednich środków w celu zrozumienia podstaw i celu tych transakcji, na przykład przez ustalenie źródła i przeznaczenia tych środków pieniężnych lub pozyskania dodatkowych informacji na temat działalności klienta, aby uzyskać pewność, że jest to transakcja, którą klient mógłby przeprowadzić; oraz
 - monitorowanie stosunku gospodarczego i wynikających z niego transakcji częściej oraz z większym przywiązaniem do szczegółów. Firma może podjąć decyzję o monitorowaniu poszczególnych transakcji, jeżeli jest to spójne ze stwierdzonym ryzykiem.

Państwa trzecie wysokiego ryzyka i inne sytuacje wysokiego ryzyka

58. Przy relacjach z osobami fizycznymi lub prawnymi mającymi siedzibę bądź będącymi rezydentami w państwie trzecim wysokiego ryzyka sklasyfikowanym przez Komisję¹⁷ i we wszelkich innych sytuacjach o wysokim ryzyku firmy powinny świadomie wybrać, które wzmożone środki należytej staranności są odpowiednie do każdej sytuacji wysokiego ryzyka. Odpowiedni rodzaj wzmożonych środków należytej staranności, włącznie z zakresem dodatkowych informacji, oraz większego zakresu monitorowania, będzie zależał od powodu sklasyfikowania sporadycznej transakcji lub stosunku gospodarczego jako transakcji lub stosunku wysokiego ryzyka.
59. Firmy nie muszą stosować wszystkich wymienionych poniżej wzmożonych środków należytej staranności we wszystkich przypadkach. Na przykład w niektórych sytuacjach wysokiego ryzyka konieczne może być zastosowanie wzmocnionego bieżącego monitorowania w trakcie trwania stosunku gospodarczego.
60. wzmożone środki należytej staranności, które firmy powinny stosować, mogą obejmować:
- większą ilość informacji uzyskanych do celów należytej staranności wobec klienta:
 - i. informacje na temat tożsamości klienta oraz beneficjenta rzeczywistego klienta lub struktury własności i kontroli klienta, aby mieć pewność, że ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym jest odpowiednio zrozumiane. Może to obejmować

¹⁷ Artykuł 9 dyrektywy (UE) 2015/849.

uzyskanie i ocenę informacji na temat reputacji klienta lub beneficjenta rzeczywistego oraz ocenę wszelkich negatywnych opinii na temat klienta lub beneficjenta rzeczywistego. Przykłady obejmują:

- a. informacje na temat członków rodziny i bliskich partnerów biznesowych;
 - b. informacje na temat przeszłej i obecnej działalności gospodarczej klienta lub beneficjenta rzeczywistego; oraz
 - c. wyszukiwanie negatywnych informacji w mediach.
- ii. Informacje na temat domniemanego charakteru stosunku gospodarczego w celu uzyskania pewności, że charakter i cel stosunku gospodarczego są zgodne z prawem, i pomóc firmie w uzyskaniu pełniejszego profilu ryzyka klienta. Może to obejmować uzyskanie informacji na temat:
- a. liczby, wielkości i częstotliwości transakcji, które mogą przechodzić przez rachunek, aby umożliwić firmie wykrycie budzących podejrzenia odstępstw (w niektórych przypadkach stosowne może być zażądanie dowodu);
 - b. przyczyny, dla której klient szuka specjalnego produktu lub specjalnej usługi, zwłaszcza jeżeli nie ma pewności, dlaczego potrzeb klienta nie można zaspokoić lepiej w inny sposób lub w innej jurysdykcji;
 - c. przeznaczenia środków pieniężnych;
 - d. charakteru działalności klienta lub beneficjenta rzeczywistego, aby umożliwić firmie lepsze rozpoznanie prawdopodobnego charakteru stosunku gospodarczego.
- Lepsza jakość informacji uzyskanych do celów należytej staranności wobec klienta, aby potwierdzić tożsamość klienta lub beneficjenta rzeczywistego, między innymi w drodze:
- i. zażądania, aby pierwsza płatność została przeprowadzona przez rachunek założony w sposób możliwy do sprawdzenia na nazwisko klienta z bankiem podlegającym standardom należytej staranności wobec klienta, które nie są mniej rzetelne niż standardy wyznaczone w rozdziale II dyrektywy (UE) 2015/849; lub
 - ii. ustalenia, że majątek klienta i środki pieniężne wykorzystywane w stosunku gospodarczym nie pochodzą z działalności przestępczej, a źródło majątku i finansowania jest spójne z wiedzą firmy na temat klienta i charakteru stosunku gospodarczego. W niektórych przypadkach, w których ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym jest szczególnie wysokie, sprawdzenie źródła majątku i źródła pochodzenia wartości majątkowych może być jedynym adekwatnym sposobem na ograniczenie ryzyka. Źródło finansowania lub majątku można sprawdzić między innymi przez odniesienie do deklaracji podatku VAT lub podatku

dochodowego, kopii rachunków poddanych audytowi, pasków wynagrodzenia, aktów notarialnych lub niezależnych raportów medialnych.

- Zwiększenie częstotliwości przeglądów, aby zyskać pewność, że firma nadal jest w stanie zarządzać ryzykiem powiązanim z indywidualnym stosunkiem gospodarczym, lub stwierdzić, że stosunek nie odpowiada dłużej apetytowi na ryzyko firmy, a także pomóc w wykryciu wszelkich transakcji, które wymagają dalszego przeglądu, w tym przez:
 - i. zwiększenie częstotliwości przeglądów stosunków gospodarczych w celu sprawdzenia, czy profil ryzyka klienta nie uległ zmianie i czy ryzykiem można nadal zarządzać;
 - ii. uzyskanie zezwolenia kierownictwa wyższego szczebla na rozpoczęcie lub kontynuowanie stosunku gospodarczego w celu zyskania pewności, że kierownictwo wyższego szczebla zna ryzyko, na jakie narażona jest firma, i może podjąć świadomą decyzję w sprawie narzędzi do dyspozycji firmy w celu zarządzania ryzykiem;
 - iii. przegląd stosunku gospodarczego w bardziej regularnych odstępach, aby mieć pewność, że wszystkie zmiany dotyczące profilu ryzyka klienta zostały wykryte, ocenione i w razie potrzeby podjęto odpowiednie działania; lub
 - iv. przeprowadzanie częstszego i pogłębionego monitorowania transakcji w celu określenia wszelkich nietypowych lub nieoczekiwanych transakcji, które mogą budzić podejrzenie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Może to obejmować ustalenie przeznaczenia środków pieniężnych lub ustalenie powodu przeprowadzenia niektórych transakcji.

61. W tytule III wymieniono dodatkowe wzmożone środki należytej staranności, które mogą być szczególnie przydatne w różnych sektorach.

Inne uwagi

- 62. Firmy nie powinny nawiązywać stosunków gospodarczych, jeżeli nie są w stanie spełnić wymogów związanych z należyłą starannością wobec klientów, jeżeli nie mają pewności, czy cel i charakter stosunku gospodarczego jest zgodny z prawem, lub jeżeli nie mają pewności, czy mogą skutecznie zarządzać ryzykiem, które może pojawić się w związku z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Jeżeli taki stosunek biznesowy już istnieje, firmy powinny zakończyć go lub zawiesić transakcje do czasu jego zakończenia, z zastrzeżeniem instrukcji/poleceń od organów ścigania, w stosownym przypadku.
- 63. Jeżeli firmy mają racjonalne podstawy do podejrzeń, że nastąpiła próba prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, muszą zgłosić takie podejrzenie do FIU.
- 64. Firmy powinny odnotować, że stosowanie podejścia z uwzględnieniem ryzyka nie wymaga samo w sobie odmowy nawiązania lub zakończenia stosunku gospodarczego z całymi kategoriami klientów, do których jest przypisane większe ryzyko prania pieniędzy lub

finansowania terroryzmu, ponieważ ryzyko powiązane z poszczególnymi stosunkami gospodarczymi będzie różne, nawet w ramach jednej kategorii.

Monitorowanie i przegląd

Ocena ryzyka

65. Firmy powinny dokonywać przeglądu ocen ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązanego z indywidualnymi stosunkami gospodarczymi i sporadycznymi transakcjami, a także leżących u ich podstaw czynników, aby zagwarantować aktualność i trafność oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Firmy powinny ocenić informacje uzyskane w ramach bieżącego monitorowania stosunku gospodarczego i rozważyć, czy mają one wpływ na ocenę ryzyka.
66. Firmy powinny również zadbać o posiadanie systemów i kontroli w celu wykrywania pojawiającego się ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, a także o możliwość oceny takiego ryzyka, a w stosownym przypadku, włączenia jej do indywidualnych ocen ryzyka i ogólnych ocen ryzyka w odpowiednim czasie.
67. Przykłady systemów i kontroli, które firmy powinny wprowadzić w celu określenia pojawiającego się ryzyka, obejmują:
 - Procesy w celu zapewnienia regularnego przeglądu informacji wewnętrznych w celu określenia trendów i pojawiających się problemów zarówno w odniesieniu do indywidualnych stosunków gospodarczych, jaki i działalności firmy.
 - Procesy gwarantujące regularne przeprowadzanie przez firmy przeglądu odpowiednich źródeł informacji, takich jak określone w pkt 15 i 16 niniejszych wytycznych. Obejmują one w szczególności:
 - i. regularne przeglądy raportów medialnych istotnych dla sektorów lub jurysdykcji, w których firma prowadzi działalność;
 - ii. regularne przeglądy powiadomień i raportów organów ścigania;
 - iii. zadbanie o znajomość w firmie zmian ostrzeżeń o atakach terrorystycznych i systemów bezpośrednio po ich wydaniu, na przykład przez regularne przeglądy ostrzeżeń o atakach terrorystycznych i sprawdzanie aktualizacji systemów kar; oraz
 - iv. regularny przegląd tematycznych przeglądów i podobnych publikacji właściwych organów.
 - Procesy pozyskiwania i przeglądu informacji na temat ryzyka związanego z nowymi produktami.

- Zaangażowanie innych przedstawicieli sektora i właściwych organów (np. okrągłe stoły, konferencje i firmy szkoleniowe) oraz zaangażowanie w procesy przekazywania informacji zwrotnych i ustaleń dla odpowiednich pracowników.
 - Ustanowienie kultury wymiany informacji w ramach firmy i solidne wartości etyczne firmy.
68. Przykłady systemów i kontroli, które firmy powinny wprowadzić w celu zapewnienia aktualizacji indywidualnych i ocen ryzyka firmy, obejmują:
- Wyznaczenie daty kolejnej aktualizacji oceny ryzyka, np. 1 marca każdego roku, aby mieć pewność, że nowe i pojawiające się rodzaje ryzyka zostaną uwzględnione w ocenie. Jeżeli firma wie o pojawieniu się nowego ryzyka lub podwyższeniu poziomu istniejącego ryzyka, wiedza ta powinna znaleźć jak najszybciej odzwierciedlenie w ocenach ryzyka.
 - Staranne odnotowywanie przez cały rok problemów, które mogłyby mieć wpływ na ocenę ryzyka, takich jak wewnętrzne raporty o podejrzanych transakcjach, brak zgodności i informacje od pracowników sprzedaży.
69. Podobnie jak w przypadku pierwotnej oceny ryzyka wszelkie aktualizacje oceny ryzyka i dostosowania towarzyszących im środków należytej staranności wobec klienta powinny być proporcjonalne i spójne z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Systemy i kontrole

70. Firmy powinny podjąć działania w celu zapewnienia skuteczności i proporcjonalności swoich systemów zarządzania ryzykiem i kontroli, zwłaszcza tych, które mają związek ze stosowaniem odpowiedniego poziomu środków należytej staranności wobec klienta.

Przechowywanie zapisów

71. Firmy powinny przechowywać i dokumentować swoje oceny ryzyka stosunków gospodarczych, a także wszelkie zmiany w ocenach ryzyka w ramach przeglądów i monitorowania, aby zagwarantować możliwość wykazania właściwym organom adekwatności ocen ryzyka i powiązanych z nimi środków zarządzania ryzykiem.

Tytuł III – Wytyczne dotyczące konkretnych sektorów

72. Wytyczne dotyczące konkretnych sektorów w tytule II uzupełniają wytyczne ogólne w tytule II niniejszych wytycznych. Należy je czytać razem z tytułem II niniejszych wytycznych.
73. Czynniki ryzyka opisane w każdym rozdziale tytułu III nie są wyczerpujące. Firmy powinny posiadać całościowy obraz ryzyka powiązanego z daną sytuacją i mieć na uwadze, że poszczególne czynniki ryzyka niekoniecznie przenoszą stosunek gospodarczy lub sporadyczną transakcję do kategorii wyższego lub niższego ryzyka.
74. Każdy rozdział w tytule II zawiera również przykłady środków należytej staranności wobec klienta, które firmy powinny stosować z uwzględnieniem ryzyka w sytuacjach wysokiego ryzyka oraz, w zakresie dozwolonym przez prawo krajowe, w sytuacjach niskiego ryzyka. Przykłady te nie są wyczerpujące, dlatego firmy powinny dokonać wyboru najodpowiedniejszych środków należytej staranności wobec klienta zgodnie z poziomem i typem stwierdzonego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Rozdział 1: Wytyczne sektorowe dla banków korespondentów

75. Niniejszy rozdział zawiera wytyczne dotyczące banków korespondentów zgodnie z definicją w art. 3 pkt 8) lit. a) dyrektywy (UE) 2015/849. Firmy oferujące inne relacje korespondenckie zgodnie z definicją w art. 3 pkt 8) lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849 powinny również stosować te wytyczne.
76. W bankowej relacji korespondenckiej korespondent świadczy usługi bankowe respondentowi albo jako zleceniodawca dla zleceniodawcy albo w imieniu klienta respondenta. Korespondent zazwyczaj nie posiada stosunku gospodarczego z klientami respondenta i zazwyczaj nie zna ich tożsamości lub charakteru albo celu transakcji bazowej, chyba że informacja ta jest uwzględniona w poleceniu zapłaty.
77. Banki powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

78. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- Konto może być używane przez inne banki respondentów, które mają bezpośredni stosunek z respondentem, lecz nie z korespondentem („zagnieżdżenie” lub rozliczenie oddolne), co oznacza że korespondent pośrednio świadczy usługi innym bankom, które nie są respondentami.
 - Z rachunku mogą korzystać inne podmioty w ramach grupy respondenta, które same nie podlegają środkom należytej staranności korespondenta.
 - Obsługa obejmuje otwarcie rachunku przejściowego, który umożliwia klientom respondenta przeprowadzanie transakcji bezpośrednio na rachunku respondenta.
79. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:
- Stosunek jest ograniczony do relacji SWIFT RMA, która służy do zarządzania komunikatami między instytucjami finansowymi. W stosunku SWIFT RMA respondent lub kontrahent nie mają stosunku opartego na rachunku płatniczym.
 - Banki działają na zasadzie zleceniodawcy dla zleceniodawcy, natomiast nie obsługują transakcji w imieniu klientów bazowych, na przykład w przypadku usług wymiany walut między dwoma bankami, gdzie transakcja odbywa się na zasadzie zleceniodawcy dla zleceniodawcy między bankami, a rozliczenie transakcji nie obejmuje płatności na rzecz osoby trzeciej. W takich przypadkach transakcja odbywa się na własny rachunek banku respondenta.
 - Transakcja dotyczy nabycia, zbycia lub zastawienia papierów wartościowych na rynkach regulowanych, na przykład w przypadku występowania w charakterze powiernika lub

wykorzystania powiernika z bezpośrednim dostępem, zazwyczaj za pośrednictwem lokalnego uczestnika, do systemu rozliczania papierów wartościowych z UE lub spoza UE.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

80. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Strategie respondenta dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu oraz systemy i kontrole stosowane przez respondenta w celu wdrażania tych strategii nie spełniają standardów wymaganych w dyrektywie (UE) 2015/849.
- Respondent nie podlega odpowiedniemu nadzorowi pod kątem przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.
- Respondent, jego spółka dominująca lub firma należąca do tej samej grupy co respondent ostatnio zostali poddani regulacyjnej procedurze ścigania ze względu na nieodpowiednie strategie i procedury przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu oraz niestosowanie wymogów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
- Respondent prowadzi szeroko zakrojoną działalność z sektorami, które są powiązane z podwyższonymi poziomami ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu; na przykład respondent prowadzi na szeroką skalę działalność z zakresu świadczenia usług przekazu pieniędzy lub działalność w imieniu niektórych podmiotów świadczących taką działalność lub kantorów wymiany walut z osobami niebędącymi rezydentami lub w walucie innej niż waluta kraju, w którym ma siedzibę.
- Struktura kierownicza lub własnościowa respondenta obejmuje osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne, zwłaszcza jeżeli osoba ta może wywierać znaczny wpływ na respondenta, jeżeli reputacja takiej osoby, jej uczciwość lub kwalifikacje jako członka zarządu lub osoby nadzorującej kluczowe funkcje budzą obawy, albo też jeżeli osoba zajmująca eksponowane stanowisko pochodzi z jurysdykcji powiązanej z wyższym ryzykiem prania pieniędzy. Firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na te jurysdykcje, w których korupcja jest postrzegana jako systemowa lub powszechna.
- Historia stosunku gospodarczego z respondentem daje podstawy do obaw, na przykład dlatego, że kwoty transakcji nie są zgodne z tym, czego korespondent oczekiwałby na podstawie swojej wiedzy o charakterze i wielkości respondenta.

81. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka: Korespondent ma pewność, że:

- kontrole respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu są nie mniej rzetelne niż kontrole wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849;
- respondent jest częścią tej samej grupy co korespondent, nie ma siedziby w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu i

skutecznie stosuje standardy grupy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, które są nie mniej rygorystyczne niż standardy wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

82. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Respondent ma siedzibę w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na jurysdykcje:
 - o znacznym poziomie korupcji lub innych stwierdzonych przestępstwach bazowych do prania pieniędzy;
 - bez odpowiedniej zdolności systemu prawnego i sądowego do skutecznego ścigania takich przestępstw lub
 - bez skutecznego nadzorowania działań w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu¹⁸.
- Respondent prowadzi działalność na szeroką skalę z klientami mającymi siedzibę w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Spółka dominująca respondenta ma główną siedzibę lub została utworzona w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

83. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Respondent ma siedzibę w państwie członkowskim EOG.
- Respondent ma siedzibę w państwie trzecim, którego wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu są nie mniej rzetelne niż wymogi przewidziane w dyrektywie (UE) 2015/849, i skutecznie wdraża te wymogi (choć korespondenci powinni mieć na uwadze, że nie zwalnia to ich ze stosowania wzmocnionych środków należytej staranności wyznaczonych w art. 19 dyrektywy (UE) 2015/849).

Środki

84. Wszyscy korespondenci muszą stosować środki należytej staranności wobec respondenta, który jest klientem korespondenta, z uwzględnieniem ryzyka¹⁹. Oznacza to, że korespondenci muszą:

- ustalić i sprawdzić tożsamość respondenta oraz jego beneficjenta rzeczywistego. W związku z tym korespondenci powinni otrzymać dostateczne informacje na temat działalności i

¹⁸ Zob. również tytuł II ust. 22-27.

¹⁹ Artykuł 13 dyrektywy (UE) 2015/849.

reputacji respondenta, aby ustalić, czy ryzyko prania pieniędzy związane z respondentem nie wzrosło. Korespondenci powinni w szczególności:

- i. uzyskać informacje na temat kadry kierowniczej respondenta i uwzględnić trafność wszelkich ewentualnych powiązań kierownictwa lub właścicieli z osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne lub innymi osobami wysokiego ryzyka, w kontekście zapobiegania przestępstwom finansowym; oraz
 - ii. rozważyć, z uwzględnieniem ryzyka, czy stosowne byłoby uzyskanie informacji na temat głównej działalności respondenta, rodzajów klientów, których przyciąga, a także jakości jego systemu kontroli i przeciwdziałania praniu pieniędzy (w tym ogólnie dostępnych informacji na temat ostatnich sankcji karnych lub regulacyjnych za nieprawidłowości w zakresie prania pieniędzy). Jeżeli respondent jest oddziałem, spółką zależną lub podmiotem powiązanym, korespondenci powinni również uwzględnić status, reputację i kontrole w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy spółki dominującej;
- ustanowić i udokumentować charakter i cel świadczonej usługi, a także odpowiedzialność każdej instytucji. Może to obejmować wyznaczenie na piśmie zakresu stosunków, określenia produktów i usług, które zostaną dostarczone, a także sposobu korzystania z infrastruktury bankowej korespondenta i jej użytkowników (np. czy może być używana przez inne banki w ramach stosunków z respondentem).
 - Monitorowanie stosunków gospodarczych w tym transakcji, w celu stwierdzenia zmian w profilu ryzyka respondenta i wykrycia nietypowych lub podejrzanych zachowań, w tym działań, które nie są spójne z celem świadczonej usługi lub które są sprzeczne ze zobowiązaniami podjętymi między korespondentem a respondentem. Jeżeli bank korespondenta umożliwia klientom respondenta bezpośredni dostęp do rachunków (np. rachunków przejściowych lub rachunków zagnieżdżonych), powinien przeprowadzać wzmocnione monitorowanie bieżące stosunków gospodarczych. Ze względu na charakter bankowości korespondenta zazwyczaj przeprowadza się monitorowanie powykonawcze.
 - Zapewnienie aktualizacji informacji dotyczących wykonania środków należytej staranności wobec klienta.
85. Korespondenci muszą również ustalić, czy korespondent nie zezwala na korzystanie ze swoich kont bankowi fikcyjnemu²⁰, zgodnie z art. 24 dyrektywy (UE) 2015/849. Może to obejmować zwrócenie się do respondenta o potwierdzenie, że nie ma kontaktów z bankami fikcyjnymi, sprawdzenie odpowiednich elementów strategii i procedur respondenta lub uwzględnienie ogólnie dostępnych informacji, takich jak przepisy prawne wprowadzające zakaz obsługi banków fikcyjnych.
86. W przypadku transgranicznych stosunków korespondenta z instytucjami respondentami z państw trzecich stosuje się art. 19 dyrektywy (UE) 2015/849, który nakłada również na

²⁰ Artykuł 3 pkt 17 dyrektywy (UE) 2015/849.

korespondenta wymóg stosowania specjalnych wzmożonych środków należytej staranności oprócz środków należytej staranności wobec klienta wyznaczonych a art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849.

87. Dyrektywa (UE) 2015/849 nie przewiduje wymogu stosowania przez korespondentów środków należytej staranności wobec indywidualnych klientów respondenta.
88. Korespondenci powinni mieć na uwadze, że kwestionariusze dotyczące należytej staranności wobec klienta, przygotowane przez organizacje międzynarodowe, nie są zazwyczaj pomocne dla korespondentów w zachowaniu zgodności z obowiązkami wynikającymi z dyrektywy (UE) 2015/849. Przy podejmowaniu decyzji, czy korzystać z tych kwestionariuszy, korespondenci powinni oszacować, czy w wystarczającym stopniu umożliwią im one wypełnienie obowiązków wynikających z dyrektywy (UE) 2015/849 i w razie potrzeby powinni podjąć dodatkowe kroki.

Respondenci mający siedzibę w państwach spoza EOG

89. Jeżeli respondent ma siedzibę w państwie trzecim, stosuje się art. 19 dyrektywy (UE) 2015/849, który nakłada na korespondentów wymóg stosowania specjalnych wzmożonych środków należytej staranności oprócz środków należytej staranności wobec klienta wyznaczonych a art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849.
90. Korespondenci muszą stosować każdy ze wzmożonych środków należytej staranności wobec respondentów mających siedzibę w państwie spoza EOG, jednak mogą dostosować zakres tych środków z uwzględnieniem ryzyka. Jeżeli na przykład korespondent ma pewność, na podstawie odpowiednich działań wyszukiwania informacji, że respondent ma siedzibę w państwie trzecim stosującym skuteczny system przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, podlega skutecznemu nadzorowi pod kątem zgodności z tymi wymogami, i jeśli nie ma podstaw do podejrzeń, że strategie i procedury respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są lub były ostatnio uznane za nieodpowiednie, wówczas może okazać się, że nie trzeba przeprowadzać szczegółowej oceny mechanizmów kontrolnych respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
91. Korespondenci powinni zawsze odpowiednio dokumentować wzmożone i zwykłe środki należytej staranności wobec klienta oraz procesy podejmowania decyzji.
92. Artykuł 19 dyrektywy (UE) 2015/849 nakłada na korespondentów wymóg podejmowania środków z uwzględnieniem ryzyka w celu:
 - zgromadzenia dostatecznych informacji na temat instytucji respondenta, aby w pełni zrozumieć charakter działalności respondenta w celu ustalenia zakresu, w jakim działalność respondenta naraża korespondenta na podwyższone ryzyko prania pieniędzy. Powinno to obejmować podjęcie kroków w celu zrozumienia charakteru bazy klientów respondenta i rodzaju działalności, jaką respondent będzie prowadził za pośrednictwem konta klienta, a także oceny tych elementów pod kątem ryzyka;

- ustalenia na podstawie ogólnie dostępnych informacji reputacji instytucji oraz jakości nadzoru. Oznacza to, że korespondent powinien ocenić zakres, w jakim może być zadowolony z faktu, że respondent podlega należytemu nadzorowi zgodności z obowiązkami związanymi z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy. Korespondent może skorzystać w tym celu z szeregu ogólnie dostępnych zasobów, na przykład ocen FATF lub ocen w ramach programu oceny sektora finansowego, które zawierają sekcje na temat skutecznego nadzoru;
- oceny mechanizmów kontroli w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w instytucji respondenta. Oznacza to, że korespondent powinien przeprowadzić ocenę jakościową ram kontroli respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu nie tylko uzyskać kopię strategii i procedur respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy. Ocenę taką należy odpowiednio udokumentować. Zgodnie z podejściem uwzględniającym ryzyko, jeżeli ryzyko jest szczególnie wysokie, a zwłaszcza jeżeli wielkość transakcji bankowych korespondenta jest znaczna, korespondent powinien rozważyć wizyty na miejscu lub testy próbek w celu zyskania pewności co do skutecznego wdrażania strategii i procedur respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy;
- uzyskania zezwolenia kierownictwa wyższego szczebla zgodnie z definicją w art. 3pkt 12 dyrektywy (UE) 2015/849 przed nawiązaniem nowych stosunków z respondentem. Członek kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialny za zezwolenie nie powinien nadzorować relacji z respondentem, a im wyższe ryzyko związane ze stosunkami, tym wyższy szczebel powinien reprezentować członek kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialny za zatwierdzenie. Korespondenci powinni informować kadrę kierowniczą wyższego szczebla o stosunkach bankowości korespondenckiej wysokiego ryzyka i krokach, które korespondent podejmuje w celu skutecznego zarządzania ryzykiem;
- udokumentowania obowiązków każdej instytucji. Może to być element standardowych warunków korespondenta, jednak korespondenci powinni określić na piśmie sposób korzystania z infrastruktury bankowej korespondenta i jej użytkowników (np. czy może być używana przez inne banki w ramach ich stosunków z respondentem) oraz zakres obowiązków respondenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. Jeżeli ryzyko powiązane ze stosunkami jest wysokie, może okazać się stosowne, aby korespondent upewnił się, że respondent spełnia zobowiązania wynikające z porozumienia, na przykład w ramach monitorowania transakcji ex post.
- Jeżeli chodzi o rachunki przejściowe i rachunki zagnieżdżone, korespondent powinien upewnić się, że instytucja kredytowa lub finansowa respondenta sprawdziła tożsamość lub podjęła bieżące środki należytej staranności wobec klienta mającego bezpośredni dostęp do rachunków korespondenta oraz że może dostarczyć instytucji korespondenta na żądanie odpowiednie dane na temat należytej staranności wobec klienta. Korespondenci powinni starać się uzyskać od respondenta potwierdzenie, że odpowiednie dane można dostarczyć na żądanie.

Respondenci mający siedzibę w państwach EOG

93. Jeżeli respondent ma siedzibę w państwie EOG, art. 19 dyrektywy (UE) 2015/849 nie ma zastosowania. Korespondent wciąż jednak ma obowiązek stosować środki należytej staranności wobec klienta z uwzględnieniem ryzyka, zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849.
94. Jeżeli ryzyko powiązane z respondentem mającym siedzibę w państwie członkowskim EOG wzrośnie, korespondenci muszą stosować wzmocnione środki należytej staranności zgodnie z art. 18 dyrektywy (UE) 2015/849. W takim przypadku korespondenci powinni rozważyć stosowanie co najmniej niektórych wzmocnionych środków należytej staranności opisanych w art. 19 dyrektywy (UE) 2015/849, a zwłaszcza w art. 19 lit. a) i b).

Rozdział 2: Wytyczne sektorowe dla banków detalicznych

95. Na potrzeby niniejszych wytycznych bankowość detaliczna oznacza świadczenie usług bankowych osobom fizycznym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom. Przykłady produktów i usług bankowości detalicznej obejmują rachunki bieżące, hipoteki, rachunki oszczędnościowe, pożyczki konsumenckie i terminowe oraz linie kredytowe.
96. Ze względu na charakter oferowanych produktów i usług, względnie łatwy dostęp i często dużą ilość transakcji i duży zakres stosunków gospodarczych bankowość detaliczna jest podatna na finansowanie terroryzmu oraz na wszystkie etapy procesu prania pieniędzy. Równocześnie wielkość stosunków gospodarczych i transakcji powiązanych z bankowością detaliczną może sprawiać, że określenie ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązanego z indywidualnymi stosunkami oraz wykrywanie podejrzanych transakcji będzie stanowić szczególne wyzwanie.
97. Banki powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

98. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
 - właściwości produktu sprzyjają anonimowości;
 - produkt umożliwia płatności od osób trzecich, które nie są ani powiązane z produktem, ani zidentyfikowane z góry, jeżeli takie płatności nie byłyby oczekiwane, na przykład na poczet hipotek lub pożyczek;
 - produkt nie wiąże się z ograniczeniami obrotów, transakcji transgranicznych lub ma podobne cechy;
 - nowe produkty i nowe praktyki biznesowe, w tym nowe mechanizmy dostawy, a także stosowanie nowych lub rozwijających się technologii zarówno w odniesieniu do nowych, jak i istniejących produktów, jeżeli nie są one jeszcze dobrze przyswojone;
 - udzielanie pożyczek (w tym kredytów hipotecznych) zabezpieczonych wartością majątku w innych jurysdykcjach, zwłaszcza w krajach, w których trudno ocenić, czy klient ma pełnoprawny tytuł do zabezpieczenia, lub jeżeli tożsamość stron gwarantujących pożyczkę trudno zweryfikować;
 - nietypowa wielkość transakcji lub ich znaczna wartość.
99. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:
 - Produkt ma ograniczoną funkcjonalność, na przykład w przypadku:
 - i. terminowego produktu oszczędnościowego o niskich pułapach oszczędności;

- ii. produktu, w którym zysków nie można zrealizować na rzecz osoby trzeciej;
 - iii. produktu, w którym zyski można zrealizować jedynie w perspektywie długoterminowej lub w specjalnym celu, na przykład emerytury lub zakupu nieruchomości;
 - iv. pożyczki o niewielkiej wartości, w tym pożyczki, której warunkiem jest zakup określonego produktu konsumenckiego lub usługi; lub
 - v. produktu o niskiej wartości, w tym leasingu, jeżeli tytuł prawny i faktyczny do aktywów nie podlega przeniesieniu na klienta do czasu zakończenia stosunku umownego lub w ogóle nie jest przenoszone.
- Produkt może posiadać jedynie określone kategorie klientów, na przykład emeryci, rodzice w imieniu dzieci lub osoby niepełnoletnie do czasu osiągnięcia pełnoletności.
 - Transakcje muszą być przeprowadzone za pośrednictwem rachunku na nazwisko klienta w instytucji kredytowej lub finansowej, która podlega wymogom w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu nie mniej rzetelnym niż wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849.
 - Nie ma możliwości nadpłaty.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

100. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Charakter klienta, na przykład:
 - i. Klient jest przedsiębiorstwem charakteryzującym się znacznym obrotem gotówkowym.
 - ii. Klient jest przedsiębiorstwem powiązaniem z wyższymi poziomami ryzyka prania pieniędzy, na przykład z niektórymi podmiotami zajmującymi się usługami przekazu pieniędzy lub podmiotami prowadzącymi działalność hazardową.
 - iii. Klient jest przedsiębiorstwem powiązaniem z wyższym ryzykiem korupcji, na przykład prowadzi działalność w sektorze wydobywczym lub sektorze handlu bronią.
 - iv. Klient jest organizacją niekomercyjną, która wspiera jurysdykcje powiązane z większym ryzykiem finansowania terroryzmu.
 - v. Klient jest nowym przedsiębiorstwem bez odpowiedniego profilu biznesowego lub historii działalności.
 - vi. Klient nie jest rezydentem. Banki powinny mieć na uwadze, że art. 16 dyrektywy 2014/92/UE daje klientom, którzy są legalnymi rezydentami w Unii Europejskiej,

prawo do otwarcia podstawowego rachunku bankowego, chociaż prawo do otwarcia i korzystania z podstawowego rachunku płatniczego ma zastosowanie jedynie w zakresie, w jakim banki mogą wypełniać zobowiązania związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, i nie zwalnia banków z obowiązku ustalenia i oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, w tym ryzyka powiązanego z klientem, który nie jest rezydentem państwa członkowskiego, w którym bank ma siedzibę²¹²².

vii. Nie można w łatwy sposób ustalić tożsamości beneficjenta rzeczywistego klienta, na przykład z powodu nietypowej, nadmiernie skomplikowanej lub nieprzejrzystej struktury własności lub ponieważ klient emituje akcje na okaziciela.

▪ Zachowanie klienta, na przykład:

- i. Klient niechętnie przekazuje informacje na temat należytej staranności wobec klienta lub świadomie unika kontaktu osobistego.
- ii. Potwierdzenie tożsamości klienta nie ma standardowej formy z nieznanego powodu.
- iii. Zachowanie klienta lub wielkość transakcji nie jest zgodna z tym, czego można oczekiwać po tej kategorii klientów lub jest nieoczekiwana w świetle informacji, które klient dostarczył w momencie otwierania rachunku.
- iv. Zachowanie klienta jest nietypowe, na przykład klient w nieoczekiwany sposób i bez racjonalnego wyjaśnienia przyspiesza uzgodniony harmonogram spłat, albo w ramach spłat ryczałtowych, albo w wyniku wcześniejszego zakończenia umowy; depozyty lub wypłaty w banknotach o wysokim nominale bez wyraźnej przyczyny; wzrost aktywności po okresie uśpienia lub transakcje, które wydają się pozbawione zasadności gospodarczej.

101. Następujący czynnik może przekładać się na spadek ryzyka:

- Klient jest klientem długoletnim, którego poprzednie transakcje nie budziły podejrzeń ani obaw, a produkt lub usługa są zgodne z profilem ryzyka klienta.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka²²

102. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

²¹ Zob. opinię EUN w sprawie stosowania środków należytej staranności wobec klientów ubiegających się o azyl, którzy pochodzą z państw trzecich lub terytoriów o wyższym poziomie ryzyka: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>

²² Zob. również tytuł II.

- Środki pieniężne klienta pochodzą z osobistych lub biznesowych powiązań z jurysdykcjami łączone z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Odbiorca płatności znajduje się w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Firmy powinny zwracać szczególną uwagę na jurysdykcje znane z tego, że zapewniają środki finansowe na działalność terrorystyczną lub z działalności grup popełniających przestępstwa terrorystyczne, a także na jurysdykcje podlegające sankcjom finansowym, embargu lub środkom, które są związane z terroryzmem, finansowaniem terroryzmu lub proliferacją.

103. Następujący czynnik może przekładać się na spadek ryzyka:

- Kraje powiązane z transakcją posiadają system przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, który jest nie mniej rzetelny niż jest to wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849, i są powiązane z niskimi poziomami stwierdzonych przestępstw bazowych.

Czynniki ryzyka związane z kanałami dystrybucji

104. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- brak fizycznej obecności klienta, gdzie nie ma odpowiednich dodatkowych zabezpieczeń – na przykład podpisów elektronicznych, certyfikatów identyfikacji elektronicznej wydawanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 910/2014 i kontroli nadużyć związanych z podawaniem się za inną osobę
- poleganie na środkach należytej staranności osoby trzeciej w sytuacji, gdy bank nie utrzymuje długoterminowych stosunków z przedmiotową osobą trzecią;
- nowe kanały dostaw, które nie zostały jeszcze przetestowane.

105. Następujący czynnik może przekładać się na spadek ryzyka:

- Produkt jest dostępny tylko dla klientów, którzy spełniają specjalne kryteria kwalifikowalności wyznaczone przez krajowe organy publiczne, jak w przypadku odbiorców świadczeń państwowych lub specjalnych produktów oszczędnościowych dla dzieci zarejestrowanych w konkretnym państwie członkowskim.

Środki

106. Jeżeli banki stosują systemy automatyczne do określania ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązanego z indywidualnym stosunkiem gospodarczym lub sporadyczną transakcją oraz do identyfikacji podejrzanych transakcji, powinny zapewnić, że systemy te są odpowiednie dla celu, który mają spełniać zgodnie z kryteriami wyznaczonymi w tytule II. Używanie automatycznych systemów informatycznych nigdy nie powinno zastępować czujności pracowników.

Wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta

107. Jeżeli ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym lub sporadyczną transakcją jest podwyższone, banki muszą stosować wzmożone środki należytej staranności²³. Mogą one obejmować:

- Sprawdzenie tożsamości klienta i beneficjenta rzeczywistego klienta na podstawie więcej niż jednego wiarygodnego i niezależnego źródła.
- Ustalenie i sprawdzenie tożsamości innych zainteresowanych stron, które nie są beneficjentem rzeczywistym ani osobami fizycznymi upoważnionymi do korzystania z rachunku lub wydawania zleceń dotyczących transferu środków pieniężnych lub transferu papierów wartościowych.
- Uzyskanie dodatkowych informacji na temat klienta oraz charakteru i celu stosunków gospodarczych w celu uzyskania bardziej kompletnego profilu klienta, na przykład przez przeszukanie otwartych mediów lub niekorzystnych doniesień medialnych lub zamówienie raportu z informacjami od osoby trzeciej. Przykłady rodzaju informacji, których banki mogą potrzebować, obejmują:
 - i. charakter działalności lub zatrudnienia klienta;
 - ii. źródło majątku klienta i źródło wartości majątkowych klienta, które są powiązane ze stosunkiem gospodarczym, aby mieć racjonalną pewność, że są one zgodne z prawem;
 - iii. cel transakcji, w tym, w stosownym przypadku, przeznaczenie środków finansowych klienta;
 - iv. informacje o wszelkich powiązaniach klienta z innymi jurysdykcjami (siedziby główne, placówki, oddziały itp.) oraz osobami, które mogą mieć wpływ na jego działalność; lub
 - v. jeżeli klient ma siedzibę w innym kraju, dlaczego poszukuje usług bankowości detalicznej poza rodzimą jurysdykcją.
- Zwiększenie częstotliwości monitorowania transakcji.
- Częstsze przeprowadzanie przeglądu i, w razie potrzeby, aktualizacji informacji i dokumentów. Jeżeli ryzyko związane ze stosunkiem gospodarczym jest szczególnie wysokie, banki powinny dokonywać przeglądu stosunków gospodarczych w odstępach rocznych.

²³ Artykuł 18 dyrektywy (UE) 2015/849.

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

108. W sytuacjach charakteryzujących się niskim ryzykiem oraz w zakresie dopuszczonym przez przepisy krajowe banki mogą stosować uproszczone środki należytej staranności, które mogą obejmować:

- w przypadku klientów, którzy są przedmiotem ustawowych licencji i systemów regulacyjnych, sprawdzenie tożsamości na podstawie potwierdzenia, że klient podlega takiemu systemowi, na przykład w drodze wyszukiwania w rejestrze publicznym organu regulacyjnego;
- sprawdzenie tożsamości klienta i, w stosownym przypadku beneficjenta rzeczywistego klienta w czasie nawiązywania stosunków gospodarczych zgodnie z art. 14 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849;
- przy założeniu, że płatność zaksięgowana na rachunku w wyłącznym lub wspólnym imieniu klienta w regulowanej instytucji kredytowej lub finansowej w państwie EOG spełnia wymogi określone w art. 13 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy (UE) 2015/849;
- akceptacja alternatywnych form tożsamości, które spełniają kryterium niezależnego i wiarygodnego źródła w art. 13 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2015/849, takich jak pismo od agencji rządowej lub innego wiarygodnego organu publicznego do klienta, jeżeli istnieją racjonalne podstawy, aby sądzić, że klient nie jest w stanie dostarczyć standardowego dowodu tożsamości, oraz przy założeniu, że nie ma podstaw do podejrzeń;
- aktualizacja informacji na temat należytej staranności wobec klienta tylko w przypadku wystąpienia szczególnych zdarzeń, takich jak wnioski klienta o nowy produkt lub produkt o wyższym ryzyku albo zmiany w zachowaniu klienta lub profilu transakcji, które wskazują na to, że ryzyko powiązane ze stosunkiem gospodarczym nie jest już niskie.

Wspólne rachunki

109. Jeżeli klient banku otwiera wspólny rachunek w celu zarządzania środkami pieniężnymi, które należą do klientów tego klienta, bank powinien stosować pełny zakres środków należytej staranności wobec klienta, w tym powinien traktować klientów swojego klienta jako beneficjentów rzeczywistych środków pieniężnych znajdujących się na wspólnym rachunku i sprawdzić ich tożsamość.

110. Jeżeli występują przesłanki, że ryzyko związane ze stosunkiem gospodarczym jest wysokie, banki muszą stosować wzmocnione środki należytej staranności²⁴.

111. Jednak w zakresie dopuszczanym przez przepisy krajowe, jeżeli ryzyko związane ze stosunkiem gospodarczym jest niskie i podlega warunkom, o których mowa poniżej, bank może stosować uproszczone środki należytej staranności, o ile:

²⁴ Artykuł 13 ust. 1 i art. 18 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849.

- klient jest firmą, która podlega wymogom przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w państwie EOG lub państwie trzecim posiadającym system przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu co najmniej tak samo rzetelny, jak system wymagany na mocy dyrektywy (UE) 2015/849 i jest skutecznie nadzorowana, jeżeli chodzi o stosowanie tych wymogów;
- klient nie jest firmą, lecz innym podmiotem zobowiązanym, który podlega wymogom przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w państwie EOG lub jest skutecznie nadzorowany, jeżeli chodzi o stosowanie tych wymogów;
- ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związane ze stosunkiem gospodarczym jest niskie na podstawie przeprowadzonej przez bank oceny między innymi działalności klienta, typów klientów, których klient obsługuje, i jurysdykcji, w której działalność klienta jest narażona na ryzyko;
- bank ma pewność, że klient stosuje rzetelne środki należytej staranności z uwzględnieniem ryzyka wobec swoich klientów i beneficjentów rzeczywistych klientów (może okazać się stosowne, aby bank podjął środki z uwzględnieniem ryzyka w celu oceny adekwatności strategii i procedur należytej staranności swojego klienta, na przykład przez bezpośrednią współpracę z klientem); oraz
- bank podjął działania uwzględniające ryzyko, aby mieć pewność, że klient dostarczy informacje i dokumenty dotyczące należytej staranności wobec klienta na temat swoich klientów bazowych, którzy są beneficjentami rzeczywistymi środków pieniężnych na wspólnym rachunku bezpośrednio na żądanie, na przykład przez włączenie odpowiednich zapisów w umowie z klientem lub przez przetestowanie zdolności klienta do dostarczenia na żądanie informacji na temat należytej staranności wobec klienta.

112. W przypadku spełnienia warunków stosowania uproszczonych środków należytej staranności w odniesieniu do wspólnych rachunków, środki podejmowane przez bank mogą polegać na:

- ustaleniu i sprawdzeniu tożsamości klienta, w tym beneficjentów rzeczywistych klienta (jednak nie klientów bazowych klienta);
- ocenie celu i zamierzonego charakteru stosunków gospodarczych; oraz
- bieżącym monitorowaniu stosunków gospodarczych.

Rozdział 3: Wytyczne sektorowe dotyczące emitentów pieniądza elektronicznego

113. Niniejszy rozdział zawiera wytyczne dla emitentów pieniądza elektronicznego zdefiniowanych w art. 2 pkt 3 dyrektywy 2009/110/WE. Poziom ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązany z pieniądzem elektronicznym²⁵ zależy przede wszystkim od cech poszczególnych produktów pieniądza elektronicznego i stopnia, w jakim emitenci pieniędzy elektronicznych wykorzystują inne osoby do dystrybucji i wykupu pieniędzy elektronicznych w ich imieniu²⁶.
114. Firmy emitujące pieniądz elektroniczny powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych. Wytyczne sektorowe dla podmiotów świadczących usługi przekazu pieniężnego w tytule III rozdział 4 mogą być również odpowiednie w tym kontekście.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktem

115. Emitenci pieniądza elektronicznego powinni uwzględnić ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązane z:
- pułapami;
 - metodą finansowania oraz
 - możliwością użycia oraz zbywalnością.
116. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- Pułapy: produkt umożliwia
 - i. płatności o wysokiej lub nieograniczonej wartości, doładowanie lub zbycie, w tym wypłatę gotówki;
 - ii. płatności o wysokiej wartości, doładowanie lub zbycie, w tym wypłatę gotówki;
 - iii. wysoką lub nieograniczoną kwotę środków pieniężnych, które będą przechowywane w produkcie pieniądza elektronicznego lub na rachunku pieniądza elektronicznego.
 - Metoda finansowania: produkt może być
 - i. doładowany anonimowo, na przykład gotówką, anonimowym pieniądzem elektronicznym lub produktami pieniądza elektronicznego, które są objęte zwolnieniem, o którym mowa w art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849;

²⁵ Artykuł 2 pkt 2 dyrektywy 2009/110/WE.

²⁶ Artykuł 3 ust. 4 dyrektywy 2009/110/WE.

- ii. finansowany za pomocą płatności od osób trzecich o nieustalonej tożsamości;
- iii. finansowany za pomocą innych produktów pieniądza elektronicznego.
- możliwość użycia i zbywalność: produkt
 - i. umożliwia transfery między osobami;
 - ii. jest akceptowany jako środek płatniczy przez szerokie grono handlowców lub punktów sprzedaży;
 - iii. jest zaprojektowany tak, aby był akceptowany jako środek płatniczy przez handlowców oferujących towary i usługi powiązane z wysokim ryzykiem przestępstwa finansowego, na przykład grami hazardowymi online;
 - iv. może być używany w transakcjach transgranicznych lub w różnych jurysdykcjach;
 - v. jest zaprojektowany tak, aby był używany przez osoby inne niż klient, na przykład niektóre partnerskie produkty powiązane z kartami (jednak z wyłączeniem kart podarunkowych o niskiej wartości);
 - vi. umożliwia wypłatę dużych kwot gotówki.

117. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Pułapy: produkt
 - i. wyznacza limity o niskiej wartości w odniesieniu do płatności, doładowania lub wykupu, włącznie z wypłatą gotówki (choćby firmy powinny mieć na uwadze, że sam niski pułap może nie wystarczyć do ograniczenia ryzyka finansowania terroryzmu);
 - ii. ogranicza liczbę płatności, doładowań lub wykupu, włącznie z wypłatą gotówki w danym okresie;
 - iii. ogranicza kwotę środków finansowych, które mogą być zdeponowane w produkcie pieniądza elektronicznego/ na rachunku jednorazowo.
- Finansowanie: produkt
 - i. wiąże się z wymogiem, aby środki finansowe na kupno lub ponowne doładowanie mogły zostać w sposób możliwy do sprawdzenia pobrane z rachunku posiadanego w wyłącznym lub wspólnym imieniu klienta w instytucji kredytowej lub finansowej EOG;
- możliwość użycia i zbywalność: produkt
 - i. nie umożliwia lub ściśle ogranicza wypłatę gotówki;

- ii. może być używany tylko lokalnie;
- iii. jest akceptowany przez ograniczone grono handlowców lub punktów sprzedaży, a emitent pieniądza elektronicznego zna ich działalność;
- iv. jest zaprojektowany w taki sposób, aby ograniczyć jego używanie przez handlowców oferujących towary i usługi powiązane z wysokim ryzykiem przestępstwa finansowego;
- v. jest akceptowany jako środek płatniczy w przypadku ograniczonych rodzajów usług lub produktów niskiego ryzyka.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

118. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Klient kupuje szereg produktów pieniądza elektronicznego od tego samego emitenta, często doładowuje produkt lub dokonuje kilku operacji wycofania gotówki w krótkim okresie bez uzasadnienia gospodarczego; dystrybutorzy (lub agenci działający jako dystrybutorzy) są podmiotami zobowiązanymi, dotyczy to również produktów pieniądza elektronicznego od różnych emitentów, zakupionych od tego samego dystrybutora.
- Transakcje klienta są zawsze nieznacznie poniżej wszelkich limitów wartości/transakcji.
- Produkt jest używany przez wiele osób o tożsamości nieznaną emitentowi (np. produkt jest używany z różnych adresów IP w tym samym czasie).
- Występują częste zmiany w danych identyfikacyjnych klienta, takich jak adres domowy lub adres IP, lub powiązanych rachunkach bankowych.
- Produkt nie jest używany do celu, w którym został stworzony, na przykład jest używany zagranicą, chociaż został stworzony jako karta podarunkowa do centrum handlowego.

119. Następujący czynnik może przekładać się na spadek ryzyka:

- Produkt jest dostępny tylko dla niektórych kategorii klientów, na przykład odbiorców świadczeń socjalnych lub członków personelu przedsiębiorstwa, które emituje go w celu pokrycia wydatków korporacyjnych.

Czynniki ryzyka związane z kanałami dystrybucji

120. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Dystrybucja online i dystrybucja bez fizycznej obecności klienta bez odpowiednich zabezpieczeń, takich jak podpisy elektroniczne, elektroniczne dokumenty tożsamości spełniające kryteria wyznaczone w rozporządzeniu (UE) nr 910/2014 oraz środki przeciwdziałaniu podawania się za inne osoby.

- Dystrybucja przez pośredników, którzy nie są podmiotami zobowiązanymi na mocy dyrektywy (UE) 2015/849 lub, w stosownym przypadku, przepisów krajowych, jeżeli emitent pieniądza elektronicznego:
 - i. polega na pośredniku w celu spełnienia niektórych wymogów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, które spoczywają na emitencie pieniądza elektronicznego; oraz
 - ii. nie miał pewności, czy pośrednik stosuje odpowiednie systemy i kontrole w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.
- Segmentacja usług, tj. świadczenie usług pieniądza elektronicznego przez kilku usługodawców prowadzących niezależną działalność bez należytej kontroli i koordynacji.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka²⁷

121. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Odbiorca płatności znajduje się w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub produkt otrzymuje środki finansowe ze źródeł w takiej jurysdykcji. Firmy powinny zwracać szczególną uwagę na jurysdykcje znane z tego, że zapewniają środki finansowe na działalność terrorystyczną lub z działalności grup popełniających przestępstwa terrorystyczne, a także na jurysdykcje podlegające sankcjom finansowym, embargu lub środkom, które są związane z terroryzmem, finansowaniem terroryzmu lub proliferacją.

Środki

122. Przepisy krajowe mogą przewidywać zwolnienie z ustalenia i sprawdzenia tożsamości klienta i beneficjentów rzeczywistych oraz oceny charakteru i celu stosunków gospodarczych w odniesieniu do niektórych produktów pieniądza elektronicznego zgodnie z art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849.

123. Firmy powinny mieć na uwadze, że zwolnienie na mocy art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849 nie odnosi się do obowiązku bieżącego monitorowania transakcji i stosunków gospodarczych ani nie zwalnia z obowiązku identyfikacji i zgłaszania podejrzanych transakcji; oznacza to, że firmy powinny dopilnować uzyskania dostatecznych informacji na temat klientów lub rodzajów klientów, do których ich produkt będzie skierowany, aby mieć możliwość dokładnego bieżącego monitorowania stosunków gospodarczych.

124. Przykłady rodzajów systemów monitorowania, które firmy powinny wprowadzić, obejmują:

- systemy monitorowania transakcji, które wykrywają anomalie lub podejrzane wzorce zachowania, w tym nieoczekiwane użycie produktu w sposób, do którego produkt nie jest

²⁷ Zob. tytuł II ust. 22-27.

przeznaczony; firma może być w stanie dezaktywować produkt albo ręcznie, albo w ramach kontroli na czipie do czasu uzyskania pewności, że nie ma podstaw do podejrzeń;

- systemy identyfikacji rozbieżności między informacjami podanymi a ustalonymi, na przykład między podaną informacją na temat kraju pochodzenia a elektronicznie wykrytym adresem IP;
- systemy, które porównują dane przekazane z danymi posiadanymi na temat innego stosunku gospodarczego i identyfikują wzorce, takie jak ten sam instrument finansowania lub te same dane kontaktowe;
- systemy, które określają, czy produkt jest używany przez handlowców oferujących towary i usługi powiązane z wysokim ryzykiem przestępstwa finansowego.

Wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta

125. Przykłady wzmoczonych środków należytej staranności, które firmy powinny stosować w sytuacji wysokiego ryzyka, obejmują:

- uzyskanie dodatkowych informacji na temat klienta w czasie ustalania tożsamości, na przykład informacji o źródle wartości majątkowych;
- stosowanie dodatkowych środków weryfikacji na podstawie szerokiej gamy wiarygodnych i niezależnych źródeł (np. sprawdzenie internetowych baz danych) w celu sprawdzenia tożsamości klienta lub beneficjenta rzeczywistego;
- uzyskanie dodatkowych informacji na temat zakładanego charakteru stosunków gospodarczych, na przykład przez uzyskanie od klientów informacji na temat ich działalności lub jurysdykcji, do których zamierzają przelać pieniądze elektronicznie;
- uzyskanie informacji na temat handlowca/odbiorcy płatności, zwłaszcza jeżeli emitent pieniądza elektronicznego ma podstawy, aby podejrzewa, że produkty zostały wykorzystane do kupna produktów nielegalnych lub objętych ograniczeniami wiekowymi;
- stosowanie kontroli nadużyć tożsamości w celu uzyskania pewności, że klient jest tym, za kogo się podaje;
- stosowanie wzmocnionych środków monitorowania stosunków klienta i indywidualnych transakcji;
- ustalenie źródła i przeznaczenia środków pieniężnych.

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

126. W zakresie dopuszczonym przez przepisy krajowe firmy mogą rozważyć stosowanie uproszczonych środków należytej staranności w odniesieniu do produktów pieniądza elektronicznego o niskim ryzyku, które nie są objęte zwolnieniem przewidzianym w art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849.

127. W zakresie przewidzianym przez przepisy krajowe przepisy dotyczące uproszczonych środków należytej staranności, które firmy mogą stosować w sytuacjach niskiego ryzyka, obejmują:

- opóźnienie weryfikacji tożsamości klienta lub beneficjenta rzeczywistego na późniejszy termin po nawiązaniu stosunków lub do momentu przekroczenia określonego (niskiego) pułapu środków pieniężnych (w zależności od tego, co nastąpi jako pierwsze). Pułap środków pieniężnych nie powinien przekraczać 250 EUR, jeżeli produkt nie oferuje możliwości doładowania lub może być używany w innych jurysdykcjach lub transakcjach transgranicznych, lub 500 EUR, jeżeli taki pułap dopuszczają przepisy krajowe (w takim przypadku produkt może być używany jedynie lokalnie);
- weryfikacja tożsamości klienta na podstawie płatności z rachunku w instytucji kredytowej lub finansowej regulowanej w EOG prowadzonego w wyłącznym lub wspólnym imieniu klienta lub z rachunku, co do którego można wykazać, że klient ma nad nim kontrolę;
- sprawdzenie tożsamości na podstawie mniejszej liczby źródeł;
- sprawdzenie tożsamości na podstawie mniej wiarygodnych źródeł;
- użycie alternatywnych metod sprawdzenia tożsamości;
- przyjęcie założenia co do charakteru i zamierzonego celu stosunków gospodarczych, jeżeli jest on oczywisty, na przykład w przypadku niektórych kart podarunkowych, które nie podlegają zwolnieniu dotyczącym zamkniętej sieci;
- ograniczenie intensywności monitorowania do czasu osiągnięcia określonego pułapu pieniężnego. Bieżące monitorowanie jest ważnym środkiem uzyskania dodatkowych informacji na temat czynników ryzyka klienta (zob. powyżej) w trakcie stosunków z klientem, w ramach których pułap indywidualnych transakcji i transakcji mających widoczne powiązania w ciągu 12 miesięcy powinien zostać ustanowiony na poziomie, który w ocenie firmy wiąże się z niskim ryzykiem finansowania terroryzmu i prania pieniędzy.

Rozdział 4: Wytyczne sektorowe dotyczące podmiotów świadczących usługi przekazu pieniężnego

128. Podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego to instytucje płatnicze upoważnione do świadczenia i wykonywania usług pieniężnych w UE na mocy dyrektywy 2007/64/WE. Przedsiębiorstwa w tym sektorze są zróżnicowane, od przedsiębiorstw indywidualnych po złożonych operatorów sieciowych.
129. Wiele podmiotów świadczących usługi przekazu pieniężnego wykorzystuje agentów w celu świadczenia usług pieniężnych w ich imieniu. Agenci często świadczą usługi płatnicze jako poboczny element ich głównej działalności i sami nie muszą być podmiotami zobowiązanymi na mocy mających zastosowanie przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu; z tego względu ich wiedza fachowa w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu może być ograniczona.
130. Charakter świadczonych usług może narażać podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Wynika to z prostoty i szybkości transakcji, ich ogólnoświatowego zasięgu i ich charakteru opierającego się często na gotówce. Ponadto charakter tych usług płatniczych oznacza, że podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego często przeprowadzają sporadyczne transakcje zamiast nawiązywać stosunki gospodarcze z ich klientami, dlatego ich znajomość ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązana z klientem może być ograniczona.
131. Podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

132. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- produkt umożliwia transakcje o nieograniczonej lub wysokiej wartości;
 - produkt lub usługa ma zasięg globalny;
 - transakcja ma charakter gotówkowych lub jest finansowana za pomocą anonimowego pieniądza elektronicznego, w tym pieniądza elektronicznego objętego zwolnieniem na mocy art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849;
 - transfery są przeprowadzane od jednego lub kilku płatników w różnych krajach na rzecz lokalnego odbiorcy płatności.
133. Następujący czynnik może przekładać się na spadek ryzyka:
- fundusze używane w transferze pochodzą z rachunku otwartego na nazwisko płatnika w instytucji kredytowej lub finansowej z EOG.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

134. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Działalność gospodarcza klienta:
 - i. Klient jest właścicielem lub prowadzi działalność zakładającą duże kwoty gotówki.
 - ii. Działalność klienta ma skomplikowaną strukturę własności.
- Zachowanie klienta:
 - i. Potrzeby klienta mogłyby zostać lepiej zaspokojone gdzie indziej, na przykład dlatego że podmiot świadczący usługi przekazu pieniężnego nie jest lokalnym usługodawcą dla klienta lub działalności klienta.
 - ii. Wydaje się, że klient działa na rzecz innej osoby, na przykład inni nadzorują klienta lub są widoczni poza miejscem, w którym transakcja jest przeprowadzana, lub klient czyta instrukcje z notatki.
 - iii. Zachowanie klienta nie wskazuje na wyraźne uzasadnienie gospodarcze, na przykład klient akceptuje niski kurs wymiany lub wysokie opłaty bez kwestionowania, wnioskuje o przeprowadzenie transakcji w walucie, która nie jest oficjalną walutą lub walutą powszechnie używaną w jurysdykcji, w której klient lub odbiorca mają siedzibę, lub dokonuje wypłat albo wpłat znacznych kwot w walucie o niskiej lub wysokiej denominacji.
 - iv. Transakcje klienta są zawsze nieznacznie poniżej mających zastosowanie pułapów, w tym pułapu stosowania środków należytej staranności w odniesieniu do sporadycznych transakcji w art. 11 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849 i pułapu 1000 EUR, o którym mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/847²⁸. Firmy powinny mieć na uwadze, że pułap, o którym mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/847 ma zastosowanie tylko do transakcji, które nie są finansowane gotówką lub anonimowym pieniądzem elektronicznym.
 - v. Klient korzysta z usługi w sposób nietypowy, na przykład wysyła lub otrzymuje pieniądze od siebie samego lub do siebie samego lub wysyła pieniądze natychmiast po ich otrzymaniu.
 - vi. Wydaje się, że klient niewiele wie o odbiorcy płatności lub niechętnie udziela informacji na jego temat.

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 (Tekst mający znaczenie dla EOG).

- vii. Kilku klientów firmy dokonuje transferu środków pieniężnych do tego samego odbiorcy płatności lub posługuje się tymi samymi danymi identyfikacyjnymi, na przykład adresem lub numerem telefonu.
- viii. Transakcji przychodzącej nie towarzyszą wymagane informacje na temat płatnika lub odbiorcy płatności.
- ix. Kwota wysłana lub otrzymana nie odpowiada dochodowi klienta (jeżeli jest znany).

135. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Klient jest długoletnim klientem firmy, a jego wcześniejsze zachowanie nie budziło podejrzeń i nie wskazuje na ewentualny wzrost ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Kwota będąca przedmiotem transferu jest niska, jednak firmy powinny odnotować, że same niskie kwoty nie są wystarczającą przesłanką do obniżenia ryzyka finansowania terroryzmu.

Czynniki ryzyka związane z kanałami dystrybucji

136. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Instrument finansowania nie podlega ograniczeniom, na przykład w przypadku gotówki lub płatności za pomocą produktów pieniądza elektronicznego, które są objęte zwolnieniem w art. 12 dyrektywy (UE) 2015/849, przekazów pieniężnych lub czeków.
- Używany kanał dystrybucji zapewnia pewien stopień anonimowości.
- Usługa jest świadczona w całości w internecie bez odpowiednich zabezpieczeń.
- Usługa przekazu pieniężnego jest realizowana za pośrednictwem agentów, którzy:
 - i. reprezentują więcej niż jednego zleceniodawcę;
 - ii. mają nietypowe wzorce obrotu w porównaniu z innymi agentami w podobnych lokalizacjach, na przykład transakcje o nietypowo wysokiej lub niskiej wartości, transakcje gotówkowe o nietypowo wysokiej wartości lub znaczną liczbę transakcji, które są nieznacznie niższe od pułapu stosowania środków należytej staranności wobec klienta, lub prowadzą działalność poza normalnymi godzinami pracy;
 - iii. prowadzi znaczny odsetek działalności z płatnikami lub odbiorcami płatności pochodzącymi z jurysdykcji powiązanych z większym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
 - iv. nie ma pewności co do stosowania ogólnogrupowych strategii przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub postępuje niespójnie z tymi strategiami; lub

v. nie działa w sektorze finansowym i prowadzi inną działalność jako działalność główną.

- Usługi przekazu pieniężnego są świadczone w ramach szerokiej sieci agentów w różnych jurysdykcjach.
- Usługi przekazu pieniężnego są świadczone w ramach nadmiernie skomplikowanej sieci płatności, na przykład z dużą liczbą pośredników działających w różnych jurysdykcjach lub umożliwiających niemożliwe do wyśledzenia systemy rozliczeń (formalne i nieformalne).

137. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Agenci są regulowanymi instytucjami finansowymi.
- Usługi są finansowane wyłącznie za pomocą transferów z rachunku otwartego na nazwisko klienta w instytucji kredytowej lub finansowej EOG lub z rachunku, nad którym klient sprawuje potwierdzoną kontrolę.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

138. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Płatnik lub odbiorca płatności znajduje się w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Odbiorca płatności jest rezydentem w jurysdykcji, która nie ma lub ma gorzej rozwinięty sektor bankowy, co oznacza, że w punkcie płatności mogą być używane nieformalne usługi przekazu pieniężnego takie, jak hawala.

Środki

139. Ponieważ działalność pośrednictwa w przekazach pieniężnych opiera się przede wszystkim na transakcjach, firmy powinny uwzględnić, jakie systemy monitorowania i kontroli wprowadzają, aby zagwarantować wykrywanie prób prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, nawet jeżeli informacje posiadane na temat klienta w ramach środków należytej staranności mają podstawowy charakter lub brakuje ich ze względu na brak nawiązania stosunków gospodarczych.

140. W każdym wypadku firmy powinny wprowadzić:

- systemy identyfikacji transakcji powiązanych;
- systemy pozwalające stwierdzić, czy transakcje od innych klientów są przeznaczone dla tego samego odbiorcy płatności;
- systemy umożliwiające w możliwie jak największym zakresie ustanowienie źródła pochodzenia wartości majątkowych i przeznaczenia środków pieniężnych;
- systemy umożliwiające pełną identyfikowalność transakcji i liczby operatorów zaangażowanych w łańcuch płatności; oraz

- systemu gwarantujące możliwość interwencji tylko tym podmiotom w całym łańcuchu płatności, które posiadają odpowiednie zezwolenie na świadczenie usług przekazu pieniężnego.

141. Jeżeli ryzyko związane ze sporadyczną transakcją lub stosunkami gospodarczymi jest podwyższone, firmy powinny stosować wzmożone środki należytej staranności zgodnie z tytułem II, w tym, w stosownym przypadku, wzmocnione monitorowanie transakcji (np. większą częstotliwość lub niższe pułapy). Jeżeli natomiast ryzyko powiązane ze sporadyczną transakcją lub stosunkiem gospodarczym jest niskie, w zakresie dozwolonym w przepisach krajowych, firmy mogą stosować uproszczone środki należytej staranności wobec klienta zgodnie z tytułem II.

Korzystanie z usług agentów

142. Podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego korzystające z agentów w celu świadczenia usług płatniczych powinni wiedzieć, kim są ich agenci²⁹. W związku z tym podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego powinni opracować i stosować odpowiednie strategie i procedury uwzględniania ryzyka w celu zniwelowania ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związanego z ich agentami, w tym przez:

- określenie osoby, która jest właścicielem lub kontroluje agenta, jeżeli agent jest osobą prawną, aby mieć pewność, że nie wzrosło ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na które są narażone podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego w wyniku korzystania z usług agenta;
- uzyskanie dowodu, zgodnie z wymogami określonymi w art. 19 ust. 1 lit. c) dyrektywy (UE) 2015/2366, że dyrektorzy i inne osoby odpowiedzialne za zarządzanie agentem są odpowiednimi osobami, również pod względem uczciwości i reputacji. Wszelkie wnioski składane przez podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego powinny być proporcjonalne do charakteru, kompleksowości i skali ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związanego z usługami płatniczymi świadczonymi przez agenta i mogłyby opierać się na procedurach należytej staranności wobec klienta stosowanych przez podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego;
- podjęcie racjonalnych środków w celu uzyskania pewności, że wewnętrzne mechanizmy kontroli agenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są odpowiednie i pozostaną odpowiednie przez cały czas trwania stosunków z agencją, na przykład przez monitorowanie próbek transakcji agenta lub przegląd mechanizmów kontroli agenta na miejscu. Jeżeli wewnętrzne kontrole agenta w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu różnią się od kontroli podmiotu świadczącego usługi przekazu pieniężnego, na przykład dlatego że agent sam jest podmiotem zobowiązanym na mocy obowiązujących przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu lub świadczy usługi na rzecz więcej niż jednego podmiotu,

²⁹ Artykuł 19 dyrektywy (UE) 2366/2015.

podmiot świadczący usługi przekazu pieniężnego powinien ocenić ryzyko, z jakim te różnice mogą się wiązać w odniesieniu do stosowania przez niego samego i jego agenta procedur przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu;

- przeszkolenie agentów pod kątem przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w celu zapewnienia agentom odpowiedniej wiedzy na temat ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz jakości kontroli w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, jakiej podmioty świadczące usługi przekazu pieniężnego oczekują.

Rozdział 5: Wytyczne sektorowe dotyczące zarządzania majątkiem

143. Zarządzanie majątkiem jest świadczeniem usług bankowych i innych usług finansowych dla osób zamożnych, ich rodzin lub przedsiębiorstw. Określa się je również jako bankowość prywatną. Klienci firm zajmujących się zarządzaniem majątkiem mogą oczekiwać od odpowiednich członków kadry zarządzającej usług dostosowanych do ich potrzeb, na przykład w obszarze bankowości (np. rachunki bieżące, hipoteki lub wymiana walut), zarządzania i doradztwa inwestycyjnego, usług powierniczych, rachunków powierniczych, ubezpieczeń, usług prywatnego doradztwa inwestycyjnego, planowania podatkowego i planowania majątku oraz powiązanych udogodnień, w tym wsparcia prawnego.
144. Wiele cech typowo powiązanych z zarządzaniem majątkiem, takich jak zamożni i wpływowi klienci, transakcje i portfele o bardzo wysokiej wartości, skomplikowane produkty i usługi, w tym zindywidualizowane produkty inwestycyjne, a także oczekiwanie zachowania poufności i dyskrecji, wskazuje na podwyższone ryzyko prania pieniędzy w porównaniu z cechami występującymi zazwyczaj w bankowości detalicznej. Usługi firm zarządzających majątkiem mogą być szczególnie podatne na nadużycia ze strony klientów, którzy chcą ukryć pochodzenie swoich środków pieniężnych lub, na przykład, uniknąć opodatkowania w rodzimych jurysdykcjach.
145. Firmy w tym sektorze powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych. Wytyczne sektorowe w tytule III rozdział 2, 7 i 9 mogą być również odpowiednie w tym kontekście.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

146. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- klienci wnioskujący o duże kwoty gotówki lub inne fizyczne przedmioty wartościowe takie jak metale szlachetne;
 - transakcje o bardzo wysokiej wartości;
 - porozumienia finansowe obejmujące jurysdykcje powiązane z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na kraje, w których występuje kultura tajemnic bankowej lub które nie stosują międzynarodowych standardów przejrzystości podatkowej)³⁰;
 - udzielanie pożyczek (w tym kredytów hipotecznych) zabezpieczonych wartością majątku w innych jurysdykcjach, zwłaszcza w krajach, w których trudno ocenić, czy klient ma pełnoprawny tytuł do zabezpieczenia, lub jeżeli tożsamość stron gwarantujących pożyczkę trudno zweryfikować;

³⁰ Zob. również tytuł II ust. 26.

- wykorzystywanie skomplikowanych struktur bankowych, takich jak trusty i prywatne wehikuly inwestycyjne, zwłaszcza jeżeli tożsamość ostatecznego beneficjenta rzeczywistego jest niejasna;
- działalność prowadzona w wielu krajach, zwłaszcza tam, gdzie jest powiązana z wieloma podmiotami świadczącymi usługi finansowe;
- porozumienia transgraniczne, jeżeli aktywa są deponowane lub zarządzane w innej instytucji finansowej albo należącej do tej samej grupy finansowej lub spoza grupy, zwłaszcza jeżeli inna instytucja finansowa ma siedzibę w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na jurysdykcje o podwyższonych poziomach stwierdzonych przestępstw bazowych, słabym systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub słabych standardach przejrzystości podatkowej.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

147. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Klienci z dochodem lub majątkiem pochodzącym z sektorów wysokiego ryzyka, takich jak sektor zbrojeniowy, przemysł wydobywczy, sektor budowlany, działalność hazardowa lub prywatni wykonawcy wojskowi.
- Klienci, którzy są przedmiotem wiarygodnych doniesień o uchybieniach.
- Klienci, którzy oczekują nietypowo wysokiego poziomu poufności lub dyskrecji.
- Klienci, których wydatki lub zachowania transakcyjne utrudniają określenie „normalnych” lub oczekiwanych wzorców zachowania.
- Klienci bardzo zamożni lub wpływowi, w tym klienci o wysokim profilu publicznym, klienci niebędący rezydentami i osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne. Jeżeli klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, firmy muszą zawsze stosować wzmożone środki należytej staranności zgodnie z art. 18-22 dyrektywy (UE) 2015/849.
- Klient domaga się, aby firma ułatwiła mu uzyskanie produktu lub usługi od osoby trzeciej bez jasnego uzasadnienia biznesowego lub gospodarczego.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka³¹

148. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Działalność jest prowadzona w krajach, w których istnieje kultura tajemnicy bankowej lub które nie stosują międzynarodowych standardów przejrzystości podatkowej.

³¹ Zob. również tytuł II.

- Klient żyje w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub przeciwdziałania terroryzmu lub jego fundusze pochodzą z działalności w takiej jurysdykcji.

Środki

149. Członek personelu zarządzający relacją firmy zarządzającej majątkiem z klientem (doradca klienta) powinien odgrywać kluczową rolę w ocenie ryzyka. Ścisły kontakt doradcy z klientem ułatwi gromadzenie informacji, które umożliwiają uzyskanie pełniejszego obrazu celu i charakteru działalności klienta (np. uzyskanie informacji na temat źródła majątku klienta, przyczyny kompleksowości lub nietypowego charakteru porozumień, które mogą być uzasadnione i zgodne z prawem, lub powodu, dla którego stosowanie dodatkowych zabezpieczeń może być uzasadnione). Bliski kontakt może jednak również prowadzić do konfliktów interesów, jeżeli doradca klienta wejdzie w zbyt bliską relację z klientem, ze szkodą dla działań firmy w obszarze zarządzania ryzykiem przestępstw finansowych. W konsekwencji odpowiednia będzie również niezależna kontrola oceny ryzyka przeprowadzona na przykład przez dział zapewnienia zgodności i kierownictwo wyższego szczebla.

Wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta

150. Następujące wzmocnione środki należytej staranności mogą być odpowiednie w sytuacjach wysokiego ryzyka:

- uzyskanie i sprawdzenie dodatkowych informacji na temat klientów w porównaniu ze standardowymi sytuacjami ryzyka oraz dokonywanie przeglądu i aktualizacji tych informacji w sposób regularny oraz w przypadku istotnych zmian profilu klienta. Firmy powinny przeprowadzać przeglądy z uwzględnieniem ryzyka w odniesieniu do klientów o podwyższonym ryzyku co najmniej raz do roku oraz częściej, jeżeli ryzyko na to wskazuje. Takie procedury mogą obejmować rejestrowanie wszelkich wizyt w pomieszczeniach klienta, w domu i w przedsiębiorstwie, w tym wszelkich zmian profilu klienta lub innych informacji, które mogą mieć wpływ na ocenę ryzyka, z którym wizyty te się wiążą;
- ustalenie źródła majątku i środków pieniężnych; jeżeli ryzyko jest szczególnie wysokie lub jeżeli firma ma wątpliwości co do zgodnego z prawem pochodzenia środków pieniężnych, sprawdzenie źródła majątku i środków finansowych może być jedynym odpowiednim narzędziem ograniczenia ryzyka. Źródło środków finansowych lub majątku można sprawdzić przez odniesienie między innymi do:
 - i. oryginału lub poświadczonej kopii ostatniego paska wynagrodzenia;
 - ii. pisemnego potwierdzenia rocznego wynagrodzenia podpisanego przez pracodawcę;
 - iii. oryginału lub poświadczonej kopii umowy sprzedaży, na przykład inwestycji lub przedsiębiorstwa;

- iv. pisemnego potwierdzenia sprzedaży podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego;
- v. oryginału lub poświadczonej kopii testamentu lub uwierzytelnienia testamentu;
- vi. pisemnego potwierdzenia dziedziczenia podpisanego przez adwokata, radcę prawnego, powiernika lub wykonawcę;
- vii. wyszukiwania internetowego rejestru przedsiębiorstw w celu potwierdzenia sprzedaży przedsiębiorstwa;
- ustalenie przeznaczenia środków pieniężnych;
- większy poziom kontroli i należytej staranności w odniesieniu do stosunków gospodarczych, które zostałyby uznane za typowe w głównym sektorze świadczenia usług finansowych, takim jak bankowość detaliczna lub zarządzanie inwestycjami;
- przeprowadzenie niezależnego przeglądu wewnętrznego oraz, w stosownym przypadku, wniosek o zatwierdzenie nowych klientów i istniejących klientów przez kierownictwo wyższego szczebla z uwzględnieniem ryzyka;
- bieżące monitorowanie transakcji, w tym, w razie potrzeby, przegląd każdej transakcji w momencie jej przeprowadzenia w celu wykrycia nietypowej lub podejrzanej działalności. Może to obejmować środki służące ustaleniu, czy następujące elementy nie są zgodne z profilem ryzyka przedsiębiorstwa:
 - i. transfery (gotówki, inwestycji lub innych aktywów);
 - ii. korzystanie z przekazów pieniężnych;
 - iii. istotne zmiany w działalności;
 - iv. transakcje obejmujące jurysdykcje powiązane z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Środki monitorowania mogą obejmować stosowanie pułapów oraz odpowiedni proces przeglądu umożliwiający szybkie wykrycie nietypowych zachowań przez pracowników kadry kierowniczej lub (przy niektórych pułapach) pracowników odpowiedzialnych za monitorowanie zgodności lub kierownictwo wyższego szczebla;

- monitorowanie raportów publicznych lub innych źródeł informacji w celu określenia informacji, które są związane z klientami lub ich znanymi współnikami, przedsiębiorstwami, z którymi są oni powiązani, potencjalnymi celami przejęć lub osób trzecich będących beneficjentami, na rzecz których klient dokonuje płatności;
- dopilnowanie, aby gotówka lub inne fizyczne przedmioty wartościowe (np. czek podróżny) były obsługiwane nie przez doradców klienta, lecz wyłącznie w okienkach bankowych;

- upewnienie się przez firmę, że korzystanie ze skomplikowanych struktur biznesowych przez klienta, takich jak trusty i prywatne wehikuly inwestycyjne, ma rzeczywisty i zgodny z prawem cel, a tożsamość ostatecznego beneficjenta rzeczywistego jest znana.

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

151. Uproszczonych środków należytej staranności nie należy stosować w odniesieniu do zarządzania majątkiem.

Rozdział 6: Wytyczne sektorowe dla dostawców usług finansowania handlu

152. Finansowanie handlu oznacza zarządzanie płatnościami w celu ułatwienia przepływu towarów (oraz świadczenia usług) albo w kontekście krajowym, albo na skalę transgraniczną. Jeżeli towary są wysyłane do odbiorców międzynarodowych, importer ponosi ryzyko, że towary nie przybędą, natomiast eksporter może obawiać się, że nie otrzyma płatności. Aby zmniejszyć takie niebezpieczeństwo, wiele instrumentów finansowania handlu korzysta z usług banków, które pośredniczą w transakcji.

153. Finansowanie handlu może mieć wiele różnych form. Obejmuje ona:

- transakcje na „otwartym rachunku”: są to transakcje, w których nabywca dokonuje płatności po otrzymaniu towarów. Są to najbardziej powszechne środki finansowania handlu, banki realizujące transfer środków pieniężnych nie znają leżącego u podstaw transakcji handlowego charakteru transakcji. Banki powinny stosować wytyczne z tytułu II w celu zarządzania ryzykiem powiązanym z takimi transakcjami.
- Akredytywy dokumentowe: akredytywa to instrument finansowy wydany przez bank, który stanowi zabezpieczenie płatności na rzecz wskazanego beneficjenta (zazwyczaj eksportera) po przedstawieniu niektórych dokumentów „potwierdzających” określonych w warunkach akredytywy (np. dowód, że towary zostały wysłane).
- inkasa dokumentowe: weksel do inkasa odnosi się do procesu, za pomocą którego płatność lub zaakceptowaną tratę zostają zainkasowane przez „inkasujący” bank od importera towarów w celu dokonania płatności na rzecz eksportera. Bank inkasujący przekazuje z powrotem importerowi odpowiednie dokumenty handlowe (które otrzymał od eksportera, zazwyczaj za pośrednictwem banku).

154. Inne produkty finansowania handlu, takie jak forfaiting lub finansowanie strukturyzowane, albo szersza działalność, taka jak finansowanie projektów, nie są objęte niniejszymi wytycznymi sektorowymi. Banki oferujące takie produkty powinny stosować ogólne wytyczne w tytule II.

155. Produkty finansowania handlu mogą być przedmiotem nadużyć w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Na przykład nabywca i zbywca mogą zmówić się w celu

wprowadzenia w błąd co do ceny, typu, jakości lub ilości towarów w związku z transferem środków pieniężnych lub wartości między krajami.

156. Międzynarodowa Izba Handlowa opracowała standardy regulujące używanie akredytyw i inkas, jednak nie obejmują one kwestii związanych z przestępstwami finansowymi³². Banki powinny mieć na uwadze, że standardy te nie mają mocy prawnej, a ich stosowanie nie oznacza, że banki nie muszą stosować wymogów ustawowych i wykonawczych w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy.
157. Firmy w tym sektorze powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych. Wytyczne sektorowe w tytule III rozdział 1 mogą być również odpowiednie w tym kontekście.

Czynniki ryzyka

158. Banki uczestniczące w transakcjach finansowych często mają dostęp wyłącznie do częściowych informacji na temat transakcji i ich stron. Dokumenty handlowe mogą być różne, a banki nie posiadają fachowej wiedzy na temat różnych typów dokumentów, które otrzymują. Może to utrudniać identyfikację i ocenę ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.
159. Banki powinny jednak kierować się zdrowym rozsądkiem i zawodowym osądem w celu oceny zakresu, w jakim informacje i dokumenty w ich posiadaniu mogłyby budzić obawy lub podejrzenia dotyczące prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.
160. W miarę możliwości banki powinny uwzględnić następujące czynniki ryzyka:

Czynniki ryzyka związane z transakcją

161. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- Transakcja ma nietypowo dużą wartość w porównaniu z informacjami na temat wcześniejszej działalności handlowej klienta.
 - Transakcja ma złożoną strukturę, jest podzielona lub skomplikowana, obejmuje wiele stron bez widocznego, zgodnego z prawem uzasadnienia.
 - W sytuacjach, w których oczekuje się oryginału, używane są kopie dokumentów bez racjonalnego uzasadnienia.
 - Występują wyraźne rozbieżności w dokumentacji, na przykład między opisem towarów w dokumentach kluczowych (np. fakturach i dokumentach przewozowych), a towarami faktycznie wysłanymi w zakresie, jakim jest to wiadome.
 - Rodzaj, ilość i wartość towarów nie zgadza się posiadanymi przez bank informacjami o działalności nabywcy.

³² Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (UCP 600) for LCs and Uniform Rules for Collections (URC 522) for BCs (pl. Jednolite zwyczaje i praktyki dotyczące kredytów dokumentowych (UCP 600) w odniesieniu do akredytyw oraz jednolite zasady inkasa (URC 522) w odniesieniu do weksli do inkasa).

- Towary będące przedmiotem transakcji wiążą się z wyższym ryzykiem prania pieniędzy, na przykład niektóre surowce, który ceny mogą się znacznie wahać, co sprawia, że trudno wykryć fikcyjne ceny.
- Towary będące przedmiotem transakcji wymagają zezwoleń wywozowych.
- Dokumenty handlowe nie są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami lub normami.
- Cena jednostkowa wydaje się nietypowa na podstawie informacji banku na temat towarów i handlu.
- Transakcja ma inne nietypowe cechy, na przykład akredytywy są często zmieniane bez jasnego uzasadnienia lub transport towarów odbywa się przez inną jurysdykcję bez wyraźnego powodu handlowego.

162. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Niezależni agenci kontroli sprawdzili jakość i ilość towarów.
- Transakcje obejmują sprawdzonych kontrahentów, którzy przeprowadzali udokumentowane transakcje między sobą, a także przeprowadzano wcześniej środki należytej staranności.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

163. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- transakcja i osoby w nią zaangażowane nie pokrywają się z wiedzą banku na temat wcześniejszej działalności klienta lub rodzaju działalności (np. wysłane towary lub wysłane ilości nie odpowiadają informacjom na temat działalności importera lub eksportera).
- Istnieją przesłanki, że nabywca i zbywca mogą być w zмовie, na przykład:
 - i. nabywca i zbywca są kontrolowani przez tę samą osobę;
 - ii. przedsiębiorstwa przeprowadzające transakcję mają ten sam adres, podają jedynie adres zarejestrowanego agenta lub są przedmiotem innych niespójności;
 - iii. nabywca jest gotowy zaakceptować lub uchylić niedociągnięcia w dokumentacji.
- Klient nie jest w stanie dostarczyć odpowiednich dokumentów na poparcie transakcji lub robi to niechętnie.
- Nabywca korzysta z usług agentów lub osób trzecich.

164. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Klient jest dotychczasowym klientem, którego działalność jest dobrze znana bankowi, a transakcje zgodne z prowadzoną działalnością.
- Klient jest notowany na giełdzie i podlega wymogom ujawniania informacji podobnym do tych, które obowiązują w UE.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

165. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Kraj powiązany z transakcją (w tym kraj, z którego pochodzą towary, kraj, do którego towary są przeznaczone, lub kraj tranzytu towarów, albo też kraj, w którym siedzibę ma dowolna strona transakcji) stosuje kontrole wymiany walut. Przekłada się to na wzrost ryzyka, że prawdziwym celem transakcji jest eksport walut z naruszeniem lokalnego prawa.
- Kraj związany z transakcją ma wyższy poziom stwierdzonych przestępstw bazowych (np. związanych z handlem narkotykami, przemytem lub podrabianiem towarów) lub strefy wolnego handlu.

166. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Handel odbywa się na terytorium UE/EOG.
- Kraje powiązane z transakcją posiadają system przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, który jest nie mniej rzetelny niż jest to wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849, i są powiązane z niskimi poziomami stwierdzonych przestępstw.

Środki

167. Banki muszą stosować środki należytej staranności w odniesieniu do zleceniodawcy. W praktyce większość banków będzie akceptować zlecenia tylko od dotychczasowych klientów, a szersze relacje biznesowe, które bank utrzymuje, z klientem mogą wspierać jego działania w zakresie należytej staranności.

168. Jeżeli bank świadczy usługi finansowania handlu na rzecz klienta, powinien, w ramach procesu należytej staranności wobec klienta, podjąć działania mające na celu zrozumienie działalności klienta. Przykłady rodzaju informacji, które bank mógłby uzyskać, obejmują kraje, z którymi klient prowadzi wymianę handlową, szlaki handlowe, których używa, towarów, które są przedmiotem wymiany handlowej, osoby, z którymi klient prowadzi działalność (nabywcy, dostawcy itp.), informację, czy klient korzysta z usług agentów lub osób trzecich, a jeżeli tak, gdzie agenci lub osoby trzecie mają siedzibę. Informacje te powinny pomóc bankom zrozumieć, kim jest klient, i pomóc w wykryciu nietypowych lub podejrzanych transakcji.

169. Jeżeli bank jest korespondentem, musi stosować środki należytej staranności wobec respondententa. Banki korespondenci powinni stosować wytyczne dotyczące bankowości korespondenckiej w tytule III rozdział 1.

Wzmoczone środki należytej staranności wobec klienta

170. W sytuacjach podwyższonego ryzyka banki muszą stosować wzmoczone środki należytej staranności. W ramach tych środków bank powinien ocenić, czy należy przeprowadzić dogłębne kontrole transakcji i innych stron transakcji (w tym osoby inne niż konsumenci) w ramach należytej staranności.

171. Kontrole dotyczące innych stron transakcji mogą obejmować:

- Podejmowanie działań w celu lepszego zrozumienia własności lub otoczenia innych stron transakcji, zwłaszcza jeżeli mają one siedzibę w jurysdykcji powiązanej z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub jeżeli zajmują się towarami wysokiego ryzyka. Mogą one obejmować kontrole rejestrów przedsiębiorstwa i źródeł informacji na temat osoby trzeciej, a także wyszukiwanie w otwartych źródłach internetowych.
- Uzyskanie dodatkowych informacji na temat sytuacji finansowej stron zaangażowanych w transakcję.

172. Kontrole transakcji mogą obejmować:

- wykorzystanie źródeł danych osoby trzeciej lub otwartych źródeł danych, na przykład Międzynarodowego Biura Morskiego (w przypadku ostrzeżeń, konosamentów, wysyłki i kontroli cen) lub nieodpłatnej usługi śledzenia kontenerów linii żeglugowych w celu zweryfikowania dostarczonych informacji i sprawdzenia, czy cel transakcji jest zgodny z prawem.
- użycie zawodowego osądu do oceny, czy ceny towarów mają uzasadnienie handlowe, zwłaszcza jeżeli chodzi o surowce, w przypadku których można uzyskać wiarygodne i aktualne informacje o cenach;
- sprawdzenie, czy waga i wielkość wysłanych towarów są spójne z metodą wysyłki.

173. Ponieważ akredytywy i weksle na inkaso mają zazwyczaj formę papierową i towarzyszą im dokumenty handlowe (np. faktury, konosamenty i manifesty), monitorowanie transakcji automatycznych może być niewykonalne. Bank przetwarzający transakcję powinien ocenić spójność tych dokumentów z warunkami transakcji handlowej i wymagać od pracowników używania wiedzy fachowej i zawodowego osądu w celu oceny, czy jakiegokolwiek nietypowe cechy dają podstawy do stosowania wzmożonych środków należytej staranności lub budzą podejrzenia o pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu³³.

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

174. Kontrole, które banki przeprowadzają rutynowo w celu wykrycia nadużyć i zapewnienia zgodności transakcji ze standardami wyznaczonymi przez Międzynarodową Izbę Handlową, oznaczają, że w praktyce nie będą one stosować środków uproszczonej należytej staranności nawet w sytuacjach niższego ryzyka.

³³ Banki rutynowo sprawdzają dokumenty w celu wykrycia prób defraudacji względem banku lub jego klienta. Kontrole takie stanowią część usługi świadczonej przez bank oferujący finansowanie handlu. Banki mogą wykorzystać takie kontrole do stosowania wymogów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

Rozdział 7: Wytyczne sektorowe dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń na życie

175. Produkty ubezpieczenia na życie zapewniają ochronę finansową posiadaczowi polisy przed ryzykiem wystąpienia niepewnego przyszłego zdarzenia, na przykład śmierci, choroby lub dłuższego korzystania z oszczędności na emeryturze (ryzyko związane z długością życia). Ochronę zapewnia ubezpieczyciel, który łączy ryzyka finansowe, z którymi stykają się różni posiadacze polis. Produkty ubezpieczenia na życie można również nabyć jako produkty inwestycyjne w celach emerytalnych.
176. Produkty ubezpieczenia na życie są oferowane za pośrednictwem różnych kanałów dystrybucji klientom, którzy mogą być osobami fizycznymi lub prawnymi lub porozumieniami prawnymi. Beneficjentem umowy może być posiadacz polisy lub mianowana albo wyznaczona osoba trzecia; beneficjent może również zmienić się w trakcie trwania ubezpieczenia, a pierwotny beneficjent może nigdy nie skorzystać z polisy.
177. Większość produktów ubezpieczenia na życie ma charakter długoterminowy, a niektóre są wypłacane wyłącznie w przypadku wystąpienia weryfikowalnego zdarzenia, takiego jak śmierć lub emerytura. Oznacza to, że wiele produktów ubezpieczenia na życie nie charakteryzuje się dostateczną elastycznością, aby mogły być narzędziami pierwszego wyboru podmiotów zajmujących się praniem pieniędzy. Jednakże, jak w przypadku innych produktów finansowych, istnieje ryzyko, że środki pieniężne używane do zakupu ubezpieczeń na życie mogą pochodzić z przestępstwa.
178. Firmy w tym sektorze powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych. Wytyczne sektorowe w tytule III rozdział 5 i 9 mogą być również odpowiednie w tym kontekście. Jeżeli występują pośrednicy, odpowiednie będą czynniki ryzyka związane z kanałem dostaw określone w tytule II pkt 32-33.
179. Wytyczne te będą przydatne również dla pośredników.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

180. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Elastyczność płatności, na przykład produkt umożliwia:
 - i. płatności od osób trzecich o nieustalonej tożsamości;
 - ii. płatność składek w wysokiej lub nieograniczonej kwocie, nadpłaty lub dużą liczbę płatności składek o niższej kwocie;
 - iii. płatności gotówką.

- Łatwy dostęp do zgromadzonych środków pieniężnych, na przykład produkt umożliwia częściowe wycofanie środków lub wcześniejszy wykup w dowolnym momencie przy ograniczonych opłatach lub kosztach.
- Możliwość sprzedaży, na przykład produkt może być:
 - i. przedmiotem obrotu na rynku wtórnym;
 - ii. wykorzystany jako zabezpieczenie pożyczki.
- Anonimowość, na przykład produkt ułatwia lub umożliwia anonimowość klienta.

181. Czynniki, które mogą przyczyniać się do ograniczenia ryzyka, obejmują: Produkt:

- wypłaty są możliwe wyłącznie po wystąpieniu wcześniej określonego zdarzenia, na przykład śmierci lub w konkretnym terminie, na przykład jak w przypadku polis ubezpieczenia na życie w przypadku kredyty obejmujących pożyczki konsumenckie i hipoteczne, gdzie wypłata jest możliwa wyłącznie w przypadku śmierci osoby ubezpieczonej;
- nie ma wartości wykupu;
- nie zawiera elementu inwestycyjnego;
- nie przewiduje płatności na rzecz osoby trzeciej;
- zawiera wymóg ograniczenia całkowitej inwestycji po niskiej cenie;
- jest polisą ubezpieczenia a życie z niskimi składkami;
- umożliwia jedynie regularne płatności składek o niskiej wartości, na przykład nie oferuje możliwości nadpłaty;
- jest dostępny jedynie za pośrednictwem pracodawców, na przykład w ramach systemu emerytalnego lub podobnego systemu, który oferuje świadczenia emerytalne pracownikom, a składki są pobierane w ramach potrącenia od wynagrodzenia, zaś zasady systemu nie dopuszczają cesji praw i korzyści członka w ramach systemu;
- nie może zostać umorzony w krótkiej lub średniej perspektywie, jak w przypadku systemów emerytalnych bez opcji wcześniejszego wykupu;
- nie może być używany jako zabezpieczenie;
- nie umożliwia płatności gotówką;
- podlega warunkom, które muszą być spełnione, aby skorzystać z ulgi podatkowej.

Czynniki ryzyka związane z klientem i beneficjentem

182. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Charakter klienta, na przykład:

- i. osoby prawne, których struktura utrudnia ustalenie tożsamości beneficjenta rzeczywistego;
 - ii. klient lub beneficjent rzeczywisty klienta to osoba zajmująca eksponowane stanowisko polityczne;
 - iii. beneficjent polisy lub beneficjent rzeczywisty beneficjenta to osoba zajmująca eksponowane stanowisko polityczne;
 - iv. wiek klienta jest nietypowy dla wybranego rodzaju produktu (np. klient jest bardzo młody lub bardzo stary);
 - v. umowa nie pasuje do sytuacji majątkowej klienta;
 - vi. zawód lub działalność klienta są postrzegane jako stwarzające duże prawdopodobieństwo powiązania z praniem pieniędzy, na przykład ponieważ wiadomo, że są związane z intensywnym obrotem gotówką lub narażone na wysokie ryzyko korupcji;
 - vii. umowa została zawarta przez „strażnika”, np. przedsiębiorstwo powiernicze działające w imieniu klienta;
 - viii. posiadacz polisy lub beneficjent umowy to przedsiębiorstwa z akcjonariuszami nominee lub akcjami na okaziciela.
- Zachowanie klienta:
- i. W odniesieniu do umowy, na przykład:
 - a. klient często dokonuje przeniesienia umowy do innego ubezpieczyciela;
 - b. częste i niewyjaśnione operacje wykupu, zwłaszcza jeżeli zwrot jest wpłacany na inny rachunek bankowy;
 - c. klient często lub w sposób nieoczekiwany wykorzystuje przepisy dotyczące „swobodnego wglądu” lub okresy „odstąpienia od umowy”, zwłaszcza jeżeli zwrot jest wypłacany na rzecz osoby trzeciej bez oczywistego powiązania z klientem³⁴;
 - d. klient ponosi wysokie koszty, wnioskując o wcześniejsze zakończenie produktu;
 - e. klient przenosi umowę na rzekomo niepowiązaną osobę trzecią;

³⁴ „Swobodny wgląd” to zapis umowny, często obowiązkowy na mocy prawa lokalnego, który umożliwia posiadaczowi polisy lub dożywotnikowi w ubezpieczeniu na życie lub umowie renty dożywotniej zbadanie umowy przez określoną liczbę dni i odstąpienia od niej z uzyskaniem pełnego zwrotu.

- f. wniosek klienta o zmianę lub zwiększenie kwoty ubezpieczenia lub płatności składki jest nietypowy lub przesadny.
- ii. W odniesieniu do beneficjenta, na przykład:
 - a. ubezpieczyciel dowiaduje się o zmianie w sytuacji beneficjenta dopiero w momencie składania wniosku;
 - b. klient zmienia klauzulę beneficjenta i wyznacza rzekomo niepowiązaną osobę trzecią;
 - c. ubezpieczyciel, klient, beneficjent rzeczywisty, beneficjent lub beneficjent rzeczywisty beneficjenta znajdują się w innych jurysdykcjach.
 - iii. W odniesieniu do płatności, na przykład:
 - a. klient korzysta z nietypowych metod płatności, takich jak gotówka lub strukturyzowane instrumenty pieniężne, albo inne formy płatności sprzyjające anonimowości;
 - b. płatności z różnych rachunków bankowych bez wyjaśnienia;
 - c. płatności z banków, które nie są zlokalizowane w kraju pobytu klienta;
 - d. klient często dokonuje nadpłat lub dokonuje nadpłat na wysoką kwotę, jeżeli jest to nieoczekiwane;
 - e. płatności od niepowiązanych osób trzecich;
 - f. składka uzupełniająca w planie emerytalnym w momencie zbliżania się daty przejścia na emeryturę.

183. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

W przypadku firmowego ubezpieczenia na życie, klient jest:

- instytucją kredytową lub finansową podlegającą wymogom zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, nadzorowaną pod kątem stosowania tych wymogów w sposób spójny z dyrektywą (UE) 2015/849;
- spółką publiczną notowaną na giełdzie i podlegającą wymogom ujawniania informacji (albo zgodnie z przepisami dotyczącymi giełdy, albo na mocy prawa lub środków egzekwowlanych), które nakładają obowiązek zapewnienia odpowiedniej przejrzystości beneficjentów rzeczywistych lub spółek zależnych, w których takie przedsiębiorstwo posiada udziały większościowe;
- organem administracji publicznej lub przedsiębiorstwem publicznym z jurysdykcji EOG.

Czynniki ryzyka związane z kanałami dystrybucji

184. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- brak sprzedaży bezpośredniej, np. sprzedaż online, sprzedaż wysyłkowa lub telefoniczna, bez odpowiednich zabezpieczeń, np. podpisu elektronicznego lub elektronicznego dokumentu tożsamości, który spełnia wymogi rozporządzenia (UE) nr 910/2014
- długa sieć pośredników;
- pośrednik występuje w nietypowych okolicznościach (np. niewyjaśniona odległość geograficzna).

185. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- pośrednik jest dobrze znany ubezpieczycielowi, który ma pewność, że pośrednik stosuje środki należytej staranności wobec klienta dostosowane do ryzyka powiązanego ze stosunkiem i zgodne z wymogami dyrektywy (UE) 2015/849.
- Produkt jest dostępny tylko dla pracowników niektórych przedsiębiorstw, które mają umowę z ubezpieczycielem o ubezpieczenie na życie dla pracowników, na przykład w ramach pakietu socjalnego.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

186. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Ubezpieczyciel, klient, beneficjent rzeczywisty, beneficjent lub beneficjent rzeczywisty beneficjenta mają siedzibę w jurysdykcjach powiązanych z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub są powiązane z takim ryzykiem. Firmy powinny zwracać szczególną uwagę na jurysdykcje bez skutecznego nadzoru przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.
- Składki są opłacane z rachunków w instytucjach finansowych mających siedzibę w jurysdykcjach powiązanych z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Firmy powinny zwracać szczególną uwagę na jurysdykcje bez skutecznego nadzoru przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.
- Pośrednik ma siedzibę w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu albo jest powiązany z taką jurysdykcją. Firmy powinny zwracać szczególną uwagę na jurysdykcje bez skutecznego nadzoru przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

187. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Kraje zostały określone przez wiarygodne źródła, takie jak wzajemne oceny lub szczegółowe raporty z oceny, jako kraje posiadające skuteczne systemy przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

- Z wiarygodnych źródeł wynika, że kraje mają niski poziom korupcji i innej działalności przestępczej.

Środki

188. Zgodnie z art. 13 ust. 5 dyrektywy (UE) 2015/849 W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej związanej z ubezpieczeniami na życie firmy stosują środki należytej staranności nie tylko wobec klienta i beneficjenta rzeczywistego, lecz również wobec beneficjentów niezwłocznie po zidentyfikowaniu lub wyznaczeniu takich beneficjentów. Oznacza to, że firmy muszą:

- uzyskać nazwisko lub nazwę beneficjenta, w zależności od tego czy jest osobą fizyczną czy prawną, czy porozumieniem prawnym; lub
- uzyskać dostateczne informacje, aby mieć pewność, że tożsamość beneficjentów może zostać ustalona w czasie wypłaty, jeżeli beneficjenci należą do kategorii osób lub mają określone cechy. Na przykład, jeżeli beneficjent jest „moim przyszłym wnukiem”, ubezpieczyciel mógłby uzyskać informacje na temat dziecka posiadacza polisy.

189. Firmy muszą sprawdzać tożsamość beneficjentów najpóźniej w momencie wypłaty.

190. Jeżeli firmy wiedzą, że ubezpieczenie na życie zostało przypisane do osoby trzeciej, która otrzyma wartość polisy, muszą ustalić tożsamość beneficjenta rzeczywistego w momencie przypisania.

wzmoczone środki należytej staranności wobec klienta

191. Następujące wzmocnione środki należytej staranności mogą być odpowiednie w sytuacji wysokiego ryzyka:

- Jeżeli klient korzysta z „swobodnego wglądu” lub okresu odstąpienia od umowy, składki należy zwrócić na rachunek bankowy klienta, z którego środki były wypłacane. Firmy powinny dopilnować sprawdzenia tożsamości klienta zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849 przed dokonaniem zwrotu, zwłaszcza jeżeli składka jest wysoka lub okoliczności są nietypowe pod innym względem. Firmy powinny również rozważyć, czy anulowanie budzi podejrzenia co do transakcji oraz czy złożenie raportu o podejrzanym działaniu byłoby stosowne.
- Można podjąć dodatkowe działania w celu poprawy wiedzy firmy na temat klienta, beneficjenta rzeczywistego, beneficjenta lub beneficjenta rzeczywistego beneficjenta, osób trzecich będących płatnikami i odbiorców płatności. Przykłady obejmują:
 - i. brak stosowania odstępstwa w art. 14 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849, który przewiduje zwolnienie ze stosowania środków należytej staranności wobec klienta;

- ii. sprawdzenie tożsamości innych odpowiednich osób, w tym płatników będących osobami trzecimi i odbiorców płatności, przed rozpoczęciem stosunków gospodarczych;
- iii. uzyskanie dodatkowych informacji w celu ustalenia zamierzonego charakteru stosunków gospodarczych;
- iv. uzyskanie dodatkowych informacji na temat klienta i bardziej regularne aktualizowanie danych na temat tożsamości klienta i beneficjenta rzeczywistego;
- v. jeżeli płatnik nie jest klientem, ustalenie powodu;
- vi. sprawdzenie tożsamości na podstawie więcej niż jednego wiarygodnego i niezależnego źródła;
- vii. ustalenie źródła majątku i źródła pochodzenia wartości majątkowych klienta, na przykład szczegółowe informacje na temat zatrudnienia i wynagrodzenia, dziedziczenia i orzeczenia rozwodu;
- viii. w miarę możliwości określenie beneficjenta na początku stosunku gospodarczego zamiast oczekiwania na ich określenie lub wyznaczenie, mając na uwadze, że beneficjent może się zmienić w czasie trwania polisy;
- ix. ustalenie i sprawdzenie tożsamości beneficjenta rzeczywistego beneficjenta;
- x. zgodnie z art. 20 i 21 dyrektywy (UE) 2015/849 podjęcie środków w celu ustalenia, czy klient jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, oraz podjęcie racjonalnych środków w celu ustalenia, czy beneficjent lub beneficjent rzeczywisty beneficjenta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne w czasie przypisania, w całości lub częściowo, najpóźniej, w czasie wypłaty;
- xi. zażądania, aby pierwsza płatność została przeprowadzona przez rachunek założony na nazwisko klienta z bankiem stosującym standardy należytej staranności wobec klienta, które nie są mniej rzetelne niż standardy wymagane na mocy dyrektywy (UE) 2015/849.

192. Artykuł 20 dyrektywy (UE) 2015/849 nakłada wymóg, aby w przypadku wysokiego ryzyka powiązanego z relacją z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne firmy stosował obowiązkowo środki należytej staranności wobec klienta, lecz również informowały kierownictwo wyższego szczebla przed wypłatą środków z polisy, tak aby kierownictwo mogło uzyskać przemyślany obraz sytuacji w zakresie ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązanego z sytuacją oraz podjęcia decyzji o najodpowiedniejszych środkach ograniczenia ryzyka; dodatkowo firmy muszą przeprowadzić wzmożone środki należytej staranności w odniesieniu do całego stosunku gospodarczego.

193. Wymagane może być częstsze i dogłębniesze monitorowanie transakcji (w tym, w razie konieczności, ustalenie źródła finansowania).

Uprozczone środki należytej staranności wobec klienta

194. Następujące środki mogą spełniać wymogi należytej staranności wobec klienta w sytuacjach niskiego ryzyka (w zakresie dozwolonym przez przepisy krajowe):

- Firmy powinny mieć możliwość stwierdzenia, że weryfikację tożsamości klienta przeprowadzono na podstawie płatności dokonanych na rachunku, który firma prowadzi w wyłącznym lub wspólnym imieniu klienta z instytucją kredytową regulowaną w EOG.
- Firmy powinny mieć możliwość stwierdzenia, że weryfikację beneficjenta umowy przeprowadzono na podstawie płatności dokonanej na rachunek otwarty na nazwisko beneficjenta w regulowanej instytucji kredytowej EOG.

Rozdział 8: Wytyczne sektorowe dla firm inwestycyjnych

195. Zarządzanie inwestycyjne to zarządzanie aktywami inwestora w celu osiągnięcia konkretnych celów inwestycji. Zarządzanie obejmuje zarówno uznaniowe zarządzanie inwestycyjne, gdzie doradca inwestycyjny podejmuje decyzje inwestycyjne w imieniu klienta, oraz doradztwo w zakresie zarządzania inwestycyjnego, w ramach którego doradcy inwestocyjni udzielają porad swoim klientom, w jaką inwestycję zainwestować, lecz nie przeprowadzają transakcji w imieniu klientów.
196. Doradcy inwestocyjni zazwyczaj mają ograniczoną liczbę klientów prywatnych lub instytucjonalnych, z których większość jest zamożna, na przykład osoby indywidualne, trusty, przedsiębiorstwa, agencje rządowe i inne wehikuły inwestycyjne. Środki pieniężne klienta często są przetwarzane nie przez doradcę inwestycyjnego, lecz przez lokalnego powiernika. Ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązane z zarządzaniem inwestycyjnym wiąże się przede wszystkim z ryzykiem powiązanym z rodzajem klientów obsługiwanych przez doradców inwestycyjnych,
197. Firmy w tym sektorze powinny uwzględnić następujące środki i czynniki ryzyka wraz z tymi, o których mowa w tytule II niniejszych wytycznych. Wytyczne sektorowe w tytule III rozdział 5 mogą być również odpowiednie w tym kontekście.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

198. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- transakcje mają nietypowo wysoką wartość;
 - możliwe są płatności dokonywane przez osoby trzecie;
 - produkt lub usługa są używane do subskrypcji, które wiążą się z szybką możliwością wykupu, przy ograniczonej interwencji doradcy inwestycyjnego.

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

199. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:
- Zachowanie klienta, na przykład:
 - i. w uzasadnieniu inwestycji brakuje oczywistego celu gospodarczego;
 - ii. klient domaga się odkupu lub wykupu inwestycji długoterminowej w krótkim okresie po dokonaniu pierwotnej inwestycji lub przed datą wypłaty bez jasnego powodu, zwłaszcza jeżeli wiąże się to ze stratą finansową lub płatnością wysokich opłat transakcyjnych;

- iii. klient domaga się powtarzających się operacji nabycia i zbycia akcji w krótkim okresie bez oczywistej strategii lub uzasadnienia gospodarczego;
 - iv. niechęć do dostarczania informacji na temat klienta i beneficjenta rzeczywistego w kontekście należytej staranności wobec klienta;
 - v. częste zmiany informacji dotyczących należytej staranności lub szczegółów płatności;
 - vi. klient dokonuje nadmiernych transferów środków pieniężnych wymaganych do inwestycji i domaga się zwrotu nadpłaconych kwot;
 - vii. okoliczności, w których klient używa okresu odstąpienia od umowy, budzą podejrzenia;
 - viii. używanie różnych rachunków bez wcześniejszego powiadomienia, zwłaszcza jeżeli rachunki zostały otwarte w różnych jurysdykcjach lub w jurysdykcjach wysokiego ryzyka;
 - ix. klient zamierza zmienić strukturę relacji w taki sposób, aby wiele osób, na przykład podmioty nominee, były używane w różnych jurysdykcjach, zwłaszcza jeżeli jurysdykcje te są powiązane z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Charakter klienta, na przykład:
- i. klient jest przedsiębiorstwem lub trustem z siedzibą w jurysdykcji powiązanej z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na te jurysdykcje, które nie stosują skutecznie międzynarodowych standardów podatkowych);
 - ii. klient jest wehikułem inwestycyjnym, który stosuje środki należytej staranności wobec swoich klientów w niewielkim zakresie lub nie stosuje ich w ogóle;
 - iii. klient jest wehikułem inwestycyjnym nieregulowanej osoby trzeciej;
 - iv. struktura własności i kontroli klienta jest nieprzejrzysta;
 - v. klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne lub pełni inną ważną funkcję, która może stwarzać możliwość nadużywania pozycji w celu pozyskania prywatnych korzyści;
 - vi. klient jest nieregulowanym przedsiębiorstwem nominee z nieznanymi akcjonariuszami.

- Działalność klienta, na przykład środki finansowe klienta pochodzą z działalności w sektorach powiązanych z wysokim ryzykiem przestępstw finansowych.

200. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- Klient jest inwestorem instytucjonalnym, którego status został sprawdzony przez agencję rządową EOG, na przykład systemem emerytalnym zatwierdzonym przez rząd.
- Klient jest organem rządowym z jurysdykcji EOG.
- Klient jest instytucją finansową mającą siedzibę w jurysdykcji EOG.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

201. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Inwestor lub powiernik znajdują się w jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- Środki finansowe pochodzą z jurysdykcji powiązanej z podwyższonym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Środki

202. Doradcy inwestycyjni zazwyczaj muszą dobrze poznać klientów, aby pomóc im określić odpowiednie portfele inwestycyjne. Zgromadzone informacje będą podobne do informacji, które uzyskują w celach związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

203. Firmy powinny stosować wytyczne dotyczące wzmocnionych środków należytej staranności określonych w tytule II w sytuacjach podwyższonego ryzyka. Dodatkowo, jeżeli ryzyko powiązane ze stosunkami gospodarczymi jest wysokie, firmy powinny:

- ustalić i, w razie potrzeby, sprawdzić tożsamość inwestorów bazowych klienta firmy, jeżeli klient jest osobą trzecią będącą nieregulowanym wehikułem inwestycyjnym;
- ustalić powód wszelkich płatności lub transferów na rzecz lub od niezweryfikowanej osoby trzeciej.

204. W zakresie dopuszczanym przez przepisy krajowe doradcy inwestycyjni mogą stosować uproszczone środki należytej staranności określone w tytule II w sytuacjach niskiego ryzyka.

Rozdział 9: Wytyczne sektorowe dla dostawców funduszy inwestycyjnych

205. W dostarczanie funduszy inwestycyjnych może być zaangażowanych wiele stron: zarządzający funduszu, wyznaczeni doradcy, depozytariusz i subpowiernicy, podmioty rejestrujące i, w niektórych przypadkach, prime brokerzy. Podobnie dystrybucja tych funduszy może obejmować strony, takie jak agenci, doradcy i dyskrecjonalni zarządcy majątku, dostawcy platformy usług i niezależni doradcy finansowi.

206. Rodzaj i liczba stron zaangażowanych w proces dystrybucji funduszy zależy od charakteru funduszu i może mieć wpływ na to, jak dużo fundusz wie o kliencie i inwestorach. Fundusz lub, jeżeli fundusz sam nie jest podmiotem zobowiązanym, zarządzający funduszu odpowiada za stosowanie wymogów związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, chociaż, na określonych warunkach, za niektóre aspekty należytej staranności wobec klienta funduszu mogą odpowiadać jedna lub więcej innych osób.

207. Fundusze inwestycyjne mogą być używane przez osoby lub podmioty do celów prania pieniędzy i finansowania terroryzmu:

- Fundusze detaliczne często podlegają dystrybucji bez fizycznej obecności klienta; dostęp do takich funduszy jest często łatwy i dość szybki do osiągnięcia, a środki w takich funduszach mogą być przenoszone między różnymi stronami.
- Alternatywne fundusze inwestycyjne, takie jak fundusze hedgingowe, fundusze nieruchomości i fundusze private equity, mają zazwyczaj mniejszą liczbę inwestorów, którymi mogą być osoby prywatne lub inwestorzy instytucjonalni (fundusze emerytalne lub fundusze funduszy). Fundusze, których celem jest ograniczona liczba zamożnych osób indywidualnych lub inwestycje prywatne, mogą wiązać się z większym ryzykiem nadużyć w zakresie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu niż fundusze detaliczne, ponieważ inwestorzy mają większą możliwość sprawowania kontroli nad aktywami funduszu. Jeżeli inwestorzy sprawują kontrolę nad aktywami, takie fundusze są spółkami służącymi przechowywaniu aktywów osobistych, które są wymienione jako czynniki wskazujące na potencjalnie wysokie ryzyko w załączniku III do dyrektywy (UE) 2015/849.
- Pomimo często średnio- lub długoterminowego charakteru inwestycji, co może przyczyniać się do ograniczenia atrakcyjności tych produktów w celu prania pieniędzy, wciąż mogą przyciągać podmioty piorące pieniądze ze względu na oferowaną możliwość osiągania wzrostu i generowania dochodu.

208. Niniejszy rozdział dotyczy:

- a. zarządców funduszy inwestycyjnych prowadzących działalność na mocy art. 3 pkt 2 lit. a) dyrektywy (UE) 2015/849; oraz
- b. funduszy inwestycyjnych sprzedających udziały lub jednostki własne na mocy art. 3 pkt 2 lit. d) dyrektywy (UE) 2015/849.

Inne strony zaangażowane w dostarczanie lub dystrybucję funduszu, na przykład pośrednicy mogą podlegać własnym wymogom zachowania należytej staranności wobec klienta i powinni stosować zapisy z odpowiednich rozdziałów w niniejszych wytycznych.

209. W przypadku funduszy i zarządzających wytyczne sektorowe w tytule III, odpowiednie mogą być również rozdziały 1, 7 i 8.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka związane z produktami, usługami i transakcjami

210. Następujące czynniki ryzyka mogą przyczyniać się do wzrostu ryzyka powiązanego z funduszem:

- Fundusz jest skierowany do ograniczonej liczby osób indywidualnych lub inwestorów prywatnych, na przykład jest funduszem prywatnym lub funduszem jednego inwestora.
- Można dokonać subskrypcji jednostek funduszu i szybko dokonać wykupu inwestycji bez inwestora ponoszącego znaczne koszty administracyjne.
- Jednostki lub udziały w funduszu mogą być przetwarzane bez powiadamiania funduszu lub zarządcy funduszu w czasie transakcji i w konsekwencji, informacja o inwestorze jest podzielona między kilka podmiotów (tak jak to ma miejsce z funduszami zamkniętymi notowanymi na rynkach wtórnych).

211. Następujące czynniki ryzyka mogą przyczyniać się do wzrostu ryzyka powiązanego z subskrypcją:

- Subskrypcja obejmuje rachunki lub osoby trzecie w różnych jurysdykcjach, zwłaszcza jeżeli jurysdykcje te są powiązane z wysokim ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu zgodnie z definicją w pkt 22-27 tytułu II wytycznych.
- Subskrypcja obejmuje subskrybentów będących osobami trzecimi lub odbiorców płatności, zwłaszcza jeżeli jest to nieoczekiwane.

212. Następujące czynniki ryzyka mogą przyczyniać się do ograniczenia ryzyka powiązanego z funduszem:

- Płatności dokonywane przez osoby trzecie nie są dopuszczane.
- Fundusz jest otwarty wyłącznie dla drobnych inwestorów z ograniczeniami inwestycjami .

Czynniki ryzyka dotyczące klienta

213. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Zachowanie klienta jest nietypowe, na przykład:

- i. Przyczyna inwestycji jest pozbawiona oczywistej strategii lub celu gospodarczego lub klient dokonuje inwestycji, która jest niespójna z ogólną sytuacją finansową klienta, jeżeli fundusz lub zarządca funduszu ma taką wiedzę.
- ii. Klient domaga się odsprzedaży lub wykupu inwestycji w krótkim okresie po pierwotnej inwestycji lub przed datą wypłaty bez jasnego powodu,
- iii. zwłaszcza jeżeli prowadzi to do strat finansowych lub wysokich opłat za transakcję.
- iv. Klient domaga się powtarzających się operacji nabycia i zbycia udziałów w krótkim okresie bez oczywistej strategii lub uzasadnienia gospodarczego.
- v. Klient dokonuje nadmiernych transferów środków pieniężnych wymaganych do inwestycji i domaga się zwrotu nadpłaconych kwot.
- vi. Klient wykorzystuje kilka rachunków bez wcześniejszego powiadomienia, zwłaszcza jeżeli rachunki te są prowadzone w różnych jurysdykcjach lub jurysdykcjach powiązanych z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- vii. Klient zamierza zmienić strukturę relacji w taki sposób, aby wiele osób, na przykład nieregulowane przedsiębiorstwa nominee, były używane w różnych jurysdykcjach, zwłaszcza jeżeli jurysdykcje te są powiązane z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- viii. Klient nagle zmienia lokalizację rozliczenia bez powodu, na przykład zmieniając kraj pobytu klienta.
- ix. Klient i beneficjent rzeczywisty mają siedzibę w różnych jurysdykcjach i przynajmniej jedna z tych jurysdykcji jest powiązana z wyższym ryzykiem prania pieniędzy zgodnie z definicją w ogólnej części niniejszych wytycznych.
- x. Fundusze beneficjenta rzeczywistego zostały wygenerowane w jurysdykcji powiązanej z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zwłaszcza jeżeli jurysdykcja jest powiązana z wyższymi poziomami stwierdzonych przestępstw w zakresie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

214. Następujące czynniki mogą przekładać się na spadek ryzyka:

- klient jest inwestorem instytucjonalnym, którego status został sprawdzony przez agencję rządową EOG, na przykład systemem emerytalnym zatwierdzonym przez rząd;
- klient jest firmą w państwie EOG lub w państwie trzecim, które stosuje wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu nie mniej rzetelne niż wymogi określone w dyrektywie (UE) 2015/849.

Czynniki ryzyka związane z kanałami dystrybucji

215. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- niejasne lub skomplikowane kanały dystrybucji, które ograniczają sprawowaną przez fundusz kontrolę stosunków biznesowych i ograniczają jego zdolność do monitorowania transakcji, na przykład fundusz korzysta z dużej liczby subdystrybutorów na potrzeby dystrybucji w państwach trzecich;
- dystrybutor znajduje się w jurysdykcji powiązanej z wyższym poziomem ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu zgodnie z definicją w ogólnej części niniejszych wytycznych.

216. Następujące czynniki mogą wskazywać na niższe ryzyko:

- Fundusz dopuszcza jedynie określony rodzaj inwestorów niskiego ryzyka, na przykład regulowane firmy inwestujące jako zleceniodawca (np. zakłady ubezpieczeniowe prowadzące działalność w zakresie ubezpieczeń na życie) lub pracownicze systemy emerytalne.
- Fundusz można nabyć i wykupić jedynie za pośrednictwem firmy, na przykład pośrednika finansowego, w państwie EOG lub w państwie trzecim, które stosuje wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu nie mniej rzetelne niż wymogi określone w dyrektywie (UE) 2015/849.

Krajowe lub geograficzne czynniki ryzyka

217. Następujące czynniki mogą przekładać się na wzrost ryzyka:

- Środki pieniężne inwestorów zostały wygenerowane w jurysdykcjach powiązanych z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zwłaszcza w jurysdykcjach powiązanych z wyższymi poziomami stwierdzonych przestępstw prania pieniędzy.
- Fundusz lub zarządzający funduszu inwestuje w sektory o wyższym ryzyku korupcji (np. sektory wydobywcze lub sektory handlu bronią) w jurysdykcjach określonych przez wiarygodne źródła jako jurysdykcje o wysokim poziomie korupcji lub innych stwierdzonych przestępstw w obszarze prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zwłaszcza jeżeli fundusz jest funduszem jednego inwestora lub ma ograniczoną liczbę inwestorów.

Środki

218. Środki, które fundusze lub zarządcy funduszu muszą podjąć, aby stosować wymogi należytej staranności wobec klientów, będą zależały od tego, jak klient lub inwestor (jeżeli inwestor nie jest klientem) wchodzi do funduszu. Fundusz lub zarządzający funduszu powinni również podjąć środki uwzględniające ryzyko w celu ustalenia i sprawdzenia tożsamości osób fizycznych, jeżeli takowe występują, które są ostatecznymi właścicielami lub kontrolują klienta

(lub w imieniu których transakcja jest przeprowadzana), na przykład zwracając się do potencjalnego inwestora o deklarację, kiedy po raz pierwszy zamierza przystąpić do funduszu, czy inwestuje we własnym imieniu, czy jest pośrednikiem inwestującym w imieniu kogoś innego.

219. Klient jest:

- a. osobą fizyczną lub prawną, która dokonuje bezpośredniego zakupu jednostek lub udziałów w funduszu na własny rachunek, a nie w imieniu innych inwestorów bazowych; lub
- b. firmą, która, w ramach swojej działalności zawodowej, dokonuje zakupu jednostek lub udziałów we własnym imieniu i sprawuje kontrolę nad inwestycją na korzyść jednej lub więcej osób trzecich, które nie kontrolują inwestycji lub decyzji inwestycyjnych; lub
- c. firmą, na przykład pośrednikiem finansowym, który działa we własnym imieniu i jest zarejestrowanym właścicielem udziałów lub jednostek, lecz działa na rzecz i na podstawie specjalnych instrukcji od jednej lub kilku osób trzecich (np. ponieważ pośrednik finansowy jest podmiotem nominee, brokerem, operatorem wspólnego rachunku dla wielu klientów/rachunku typu omnibus lub operatorem podobnego porozumienia typu pasywnego); lub
- d. klientem firmy, na przykład klientem pośrednika finansowego, jeżeli firma nie jest zarejestrowanym właścicielem udziałów lub jednostek (np. ponieważ fundusz inwestycyjny wykorzystuje pośrednika finansowego do dystrybucji udziałów lub jednostek funduszu, a inwestor dokonuje zakupu jednostek lub udziałów za pośrednictwem firmy, natomiast firma nie jest prawnym właścicielem jednostek lub udziałów).

Uprozczone i wzmożone środki należytej staranności podejmowane w sytuacjach opisanych w pkt 219a i 219b

220. W sytuacjach opisanych w pkt 219a i 219b przykłady wzmożonych środków należytej staranności, które fundusz lub zarządzający funduszu powinni stosować w sytuacjach wysokiego ryzyka, obejmują:

- uzyskanie dodatkowych informacji na temat klientów, takich jak reputacja i historia klienta, przed nawiązaniem stosunków gospodarczych;
- podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego sprawdzenia dokumentów, danych lub uzyskanych informacji;
- uzyskanie informacji na temat źródła pochodzenia wartości majątkowych lub źródła majątku klienta i beneficjenta rzeczywistego klienta;
- wprowadzenie wymogu dokonywania płatności kwoty wykupu na rachunek pierwotnie użyty do inwestycji lub rachunek w wyłącznym lub wspólnym imieniu klienta;
- zwiększenie częstotliwości i intensywności monitorowania transakcji;

- wymóg dokonania pierwszej płatności na rachunek płatniczy otwarty wyłącznie na klienta lub wspólnie w instytucji kredytowej lub finansowej regulowanej w EOG lub w regulowanej instytucji kredytowej lub finansowej w państwie trzecim, którego wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu są nie mniej rzetelne niż wymogi określone w dyrektywie (UE) 2015/849;
- uzyskanie zatwierdzenia od kierownictwa wyższego szczebla w czasie transakcji, jeżeli klient stosuje produkt lub usługę po raz pierwszy;
- wzmożone środki monitorowania stosunków klienta i indywidualnych transakcji.

221. W sytuacjach niższego ryzyka, w zakresie dozwolonym przez przepisy krajowe, pod warunkiem, że fundusze mogą być przeniesione w sposób podlegający weryfikacji na rachunek płatniczy lub z rachunku płatniczego otwartego wyłącznie na klienta lub wspólnie w instytucji kredytowej lub finansowej regulowanej w EOG, przykładem uproszczonych środków należytej staranności, które fundusz lub zarządca funduszu mogą stosować, jest wykorzystanie źródła pochodzenia wartości majątkowych do spełnienia niektórych wymogów należytej staranności wobec klienta.

Uprozczone i wzmożone środki należytej staranności podejmowane w sytuacjach opisanych w pkt 219c

222. W sytuacjach opisanych w pkt 219c, jeżeli pośrednik finansowy jest klientem funduszu lub zarządzającego funduszem, fundusz lub zarządzający funduszu powinni stosować środki należytej staranności wobec klienta z uwzględnieniem ryzyka wobec pośrednika finansowego. Fundusz lub zarządca funduszu powinni również podjąć środki uwzględniające ryzyko w celu ustalenia i sprawdzenia tożsamości inwestorów reprezentowanych przez pośrednika finansowego, ponieważ inwestorzy ci są beneficjentami rzeczywistymi środków pieniężnych zainwestowanych przez pośrednika. W zakresie dopuszczanym przez prawo krajowe, w sytuacjach niskiego ryzyka fundusze lub zarządzający funduszy mogą stosować uproszczone środki należytej staranności podobne do środków opisanych w pkt 112 niniejszych wytycznych, na następujących warunkach:

- pośrednik finansowy podlega wymogom przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu w jurysdykcji EOG lub w państwie trzecim, które stosuje wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu nie mniej rzetelne niż wymogi określone w dyrektywie (UE) 2015/849.
- Pośrednik finansowy jest skutecznie nadzorowany, jeżeli chodzi o stosowanie tych wymogów.
- Fundusz lub zarządzający funduszu podjął działania uwzględniające ryzyko, aby mieć pewność, że ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu powiązane ze stosunkiem gospodarczym jest niskie, między innymi na podstawie dokonanej przez fundusz lub zarządzającego funduszu oceny działalności pośrednika finansowego, typów

klientów, których przedsiębiorstwo pośrednika obsługuje, i jurysdykcji, na które przedsiębiorstwo pośrednika jest narażone.

- Fundusz lub zarządzający funduszu podejmują działania uwzględniające ryzyko, aby zyskać pewność, że pośrednik stosuje solidne środki należytej staranności z uwzględnieniem ryzyka wobec własnych klientów i beneficjentów rzeczywistych swoich klientów. W tym kontekście fundusz lub zarządzający funduszu powinni podjąć działania uwzględniające ryzyko w celu oceny adekwatności strategii i procedur pośrednika w zakresie należytej staranności wobec klienta, na przykład przez odniesienie do publicznie dostępnych informacji na temat stosowania przez pośrednika wymogów lub bezpośredniej współpracy z pośrednikiem.
- Fundusz lub zarządzający funduszu podjął działania uwzględniające ryzyko, aby mieć pewność, że pośrednik dostarczy informacje i dokumenty dotyczące należytej staranności wobec klienta na temat swoich inwestorów bazowych bezpośrednio na żądanie, na przykład przez włączenie odpowiednich zapisów w umowie z pośrednikiem lub przez przetestowanie zdolności pośrednika do dostarczenia na żądanie informacji na temat należytej staranności wobec klienta.

223. Jeżeli ryzyko jest podwyższone, zwłaszcza jeżeli fundusz jest skierowany do ograniczonej liczby inwestorów, należy stosować wzmożone środki należytej staranności, które mogą obejmować środki wyznaczone w pkt 220 powyżej.

Uprozczone i wzmożone środki należytej staranności podejmowane w sytuacjach opisanych w pkt 219d

224. W sytuacjach opisanych w pkt 219d fundusz lub zarządzający funduszu stosuje środki należytej staranności z uwzględnieniem ryzyka wobec ostatecznego inwestora jako klienta funduszu lub zarządzającego funduszu. Aby spełnić wymogi należytej staranności wobec klienta, fundusz lub zarządzający funduszu może polegać na pośredniku zgodnie z warunkami określonymi w rozdziale II sekcja 4 dyrektywy (UE) 2015/849 i z zastrzeżeniem tych warunków.

225. W zakresie dopuszczanym przez prawo krajowe, w sytuacjach niskiego ryzyka fundusze lub zarządzający funduszy mogą stosować uproszczone środki należytej staranności. O ile warunki wymienione w pkt 222 zostaną spełnione, uproszczone środki należytej staranności mogą obejmować uzyskanie przez fundusz lub zarządzającego funduszu danych identyfikacyjnych z rejestru uczestników w funduszu wraz z informacjami określonymi w art. 27 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849, które fundusz lub zarządzający funduszu musi uzyskać od pośrednika w racjonalnym terminie. Fundusz lub zarządca funduszu wyznacza ramy czasowe zgodnie z podejściem uwzględniającym ryzyko.

226. Jeżeli ryzyko jest podwyższone, zwłaszcza jeżeli fundusz jest skierowany do ograniczonej liczby inwestorów, należy stosować wzmożone środki należytej staranności, które mogą obejmować środki wyznaczone w pkt 220 powyżej.

Tytuł IV – Wykonanie

Wykonanie

227. Właściwe organy i firmy powinny dostosować się do niniejszych wytycznych do 26 czerwca 2018 r.